יודעז, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאַנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

הײנט 10 זײטען

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 301	Łódź, Niedziela, 31 grudnia 1933 r.	עלפטער יאהרגאנג	לאדז, זונטאג י"ג טבת תרצ"ד	№ 301

Adres Redakcji i Administracji Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

ערמאָרדעט דעם רומענישען פּרעמיער דוקא

דעם אטענטאט האט אויסגעפיהרט א מיטגליד פון דער „אייזערנער גוואַרדיע"

בעלאַגערונגס-צושטאַנד אין רומעניע

בוקאַרעשט, 30 (ספּ. טעל.)

פרייטאג האַלב 10 אין אָוונט וועהרענד רומענישער פּרעמיער דוקא האָט זיך אין סינאַיאַ אַריינגעזעצט אין צוג, כדי אָפּצופאָהרען קיין בוקאַרעשט אויף אַ קאָנפערענץ מיט'ן קעניג קאַראָל, האָט אימיצער אויסגעשאָסען אויף איהם 4 מאָל. די קוילען האָבען געטראָפען אין קאָפּ און דער פּרעמיער דוקא איז געפאַלען אַ טויטער אויפ'ן אָרט. דערביי איז אויך פערוואונדעט געוואָרען דער געה. ביצעפּרעזידענט פון בוקאַרעשטער קאָנסטאַנטינעסקו. דעם אַנפאַלער האָט מען געכאַפּט, דאָס איז אַ סטודענט קאָנסטאַנטינעסקו, אַ מיטגליד פון דער אָרגאַניזאַציע „די אייזערנע גוואַרדיע", מיט וועלכער די איצטיגע רומענישע רעגירונג האָט געפיהרט אַ קאַמף.

ס'זענען אַרעסטירט געוואָרען צוויי מיטהעלפער פון קאָנסטאַנטינעסקו. די מאַכט האָט אַרויסגעגעבען אַ פערבאָט אײנצואָרדענען פּאָליטישע מאַניפעסטאַציעס.

דער מיניסטער טיטולעסקו, וועלכער געפינט זיך איצט אין שווייץ איז אַרויסגעפאָהרען געוואָרען קיין רומעניען.

דער ערמאָרדעטער פּרעמיער דוקא האָט בעלאַנגט צו דער ליבעראַלער פּאַרטיי.

בוקאַרעשט, 30 (ספּ. טעל.)

דער טויטער קערפּער פון ערמאָרדעטען פּרעמיער איז היינט איבערגעפיהרט געוואָרען קיין בוקאַרעשט.

ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דער מערדער קאָנסטאַנטינעסקו, איז אַ מיטגליד פון דער אַנטיסעמיטישער, היטלעריסטישע „אייזערנער גוואַרדיע" ער האָט זיך מודה געווען אין אַטענטאַט און האָט אויסגעגעבען זיינע שותפים, די סטודענטען קעלימאַצי און קאַראַניקאַ, ער ערקלערט, אַז פון זייער האָט איהם בישט צוגערעדט צום מאָרד, ער האָט ערמאָרדעט דעם פּרעמיער, ווייל ער איז געווען אַ „פרימוירער", האָט פערקויפט רומעניען צו אויסלאַנד און האָט פונאַנדערגעלאָזען די אייזערנע גוואַרדיע.

ס'קומען פאָר גרויסע אַרעסטען צווישען די מיטגלידער פון דער „אייזערנער גוואַרדיע".

בוקאַרעשט, 30 (ספּ. טעל.)

היינט 4 אַ זייגער ביינאַכט האָט דער קעניג קאַראָל אונטערגעשריבען אַ דעקרעט, לויט וועלכען אַלס פּרעמיער ווערט בעשטימט דער גיטיגער בילדונגס-מיניסטער אַנגעלעסקו.

וואַרשאַ, 30 (טעלעפאָניש)

דער מלוכה-פּרעזידענט פּראָפעסאָר מאָשטשיצקי, ווי אויך אויסערן-מיניסטער בעק, האָבען אַרויסגעשיקט מיטגעפיהל-דעפּעשען צו דער רומענישער רעגירונג צוליב דער ערמאָרדונג פון פּרעמיער דוקא.

בוקאַרעשט, 30 (ספּ. טעל.)

אויף דער זיצונג פון מיניסטעריום-ראַט איז ... אויסגעגעבען געוואָרען אַ קאָמוניקאַט, אַז ... היינט ביינאַכט איז ערקלערט געוואָרען בעלאַגערונגס-צושטאַנד, דער בעלאַגערונגס צושטאַנד ... די שטעט; בוקאַרעשט, טשערנאַוויץ, ... גאַלאַץ, קאָנסטאַנץ, טעמעשוואַר און אַנדערע ... אַלע געמיינדע, ... אויסגעשלאָסען ... קלוזש און געמיינדע, וועלכע געהערען צו פּאָליצייי ... מיט א ... ב... ... וועט.

דער פּרעמיער דוקא האָט פערקויפט רומעניע צו יודען

אזוי ערקלעהרט דער מערדער קאנסטאנטינעסקו

בוקאַרעשט, 30 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער מערדער פון פּרעמיער דוקא, קאָנסטאַנטינעסקו, האָלט זיך זעהר חוצפּהדיג, ער בעהויפּטעט בישט זיין ... ער האָט ערמאָרדעט דעם פּרעמיער, ווייל ער האָט פערקויפט רומעניען צו יודען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם מאָרד, זאָגען מען ... „אייזערנע גוואַרדיסטען ..." ... רען.

... טיילט דעם אַטענטאַט אויפ'ן פּרעמיער דוקא, די דייטשע היטלעריסטישע פּרעסע האָלט זיך רעזערוירט.

M. Przygórski

פעטריקאווער 37, טעל. 176-34

ערשטקלאסיגער דיפּלאָמירטער קירזשנער-אַטעליר

פיהרט אויס אַלערליי פעלץ-אויסאַרבייטונגען

פיינמטליכע און רעעלע אויספיהרונג

סטאַרשי פעלדשער

...Neumark

האט זיך איבערגעצויגען אויף

28 פּאָלודניאָווע

טעלעפאָן 163-46

נעמט אָן פון 10–8.30 פריה און 2-...

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּר...

שלאָסעריי-אַרבייטען,

ווי אויך אויטאָגענישע שווייסונגען, מעטאַל-בעאַרבייטונגען, מאשינען-טיילען

פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאָנסטאַנטינער 11/13

איבעראַשענדע נייעס

פאַר די רעסטאָראַן-בעזוכער

מיר טיילען מיט, אַז אזוי ווי מיר האָבען פערגרעסערט אונזער לאָקאַל און מיר גיבען שוין אויס אונזערע בעוואוסטע

געשמאַקע מיטאָגען

אָהן בעגרענצונג פון 4 שפּייזען נאָר 80 גר.

„ 5 שפּייזען „ 1.25

וועגעטאַריש „ 4 שפּייזען „ 70 גר.

בעמערקונג: מיר נעהמען אָן באַנקעטען, בעלער, בופעטען, ווי אויך חתונות אין אונזער לאָקאַל צו קאָנקורענץ-פּרייזען.

די קוך ווערט געפיהרט אונטער דער אויפזיכט פון די בעסטע פאַכמענישע קרעפטען.

מיט אכטונג

„BAR ROGOŻYKA"

ZIELONA 11, tel. 189-14.

קוראַטאָריום פון די מערעם-שולען אין לאָדזש.

היינט, זונטאג, דעם 31-טען ד. ח. קומט פאָר אין פרעכטיגען

וואַרשאַווער זאַל, פּאָלודניאָווע 36 א

סילוועסטער-אָוונט

ערשטקלאַסיגער דזשאַז-אָרקעסטער

!ארטיסטישער פּראָגראַם — פילפאַרביגע אַטראַקציעס!

א סך סורפּריזען

מיט די טענץ פיהרט אָן דער טאַנצמייסטער לובאָווסקי.

טענץ ביז אין דער פריה. בילעטען צו 1 זל.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 105 יאָהר אונזער טייערער פאָטער, שוויגערפאָטער, גרויספאָטער און אורגרויספאָטער

ב"ע

מאָנעלע גאָלדשטיי...

די לויה קומט פאָר היינט, זונטאג י"ג טבת תר"... 12 בייטאָג פון טרויער-הויז פּולנאָצנאַ 16, וועגען וו... עס טיילען מיט אין גרויס צער.

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע

הרינו מביעים בזה את רגשי השתתפותנו הח... לחבר ההסתדרות הציונית

מר אביגדור גראניץ

בצערו הגדול למות עליו

אביו ז"ל

בעזורתו בעבודת בנין ארצנו ימצא את נחומיו!

ועד ההסתדרות הציונית בלו...

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס אונזער ג' חבר

ה' חיים לעווקאָוויטש,

צוליב דעם טויט פון זיין ליבע מוטער

חוה נ"ע

המקום ינחם אותך בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

דער קאָמיטעט און מיטגלידער פון בית תפלה „תהלת ישראל"

פּיעטריקאָווער 19.

7048

ביילייד.

טיפבעטריבט, בלב נשבר, שטעהען מיר ביים פרישען קבר פון אונזער אונפערגעסליכען חבר און פריינד

נ"ע מנחם מענדעל טענענבוים

וועלכער איז אזוי פריהצייטיג אוועקגעריסען געוואָרען פון אונזערע רייהען. מיר בעוויינען זיין פריהצייטיגען טויט. כבוד זיין אנדענקען. זאָל איהם די ערד גרינג זיין. דער פערבליבענער פאַמיליע דריקען מיר אויס דעם טיפסטען ביילייד. דיינע געטרייסטע.

מרדכי ראָזען, יוסף ראָזען, יודעל וואָלינסקי,
זלמן רצבער, יוסף וויעשטשאָווסקי, הערש שוואַרץ,
בעריש ווייס, לייב זוסמאַנעק, משה באַקאַלאַרסקי,
אברהם בערגער, משה טאַראַנאָווסקי,
שמואל זיינוועל זלאָטאָגורסקי,
הערצקע ראַפּאַלאָוויטש, הערשעל גאָלבאַרט,
שמואל פרץ ראַפּאַלאָוויטש, יוסף קוטשינסקי.

7038

ליטווינאוו'ס גרויסע רעדע

וועגן דער אויסערן־פאליטיק פון סאוו.־רוסלאנד

מאסקווא, 30 (ספ. טעל) אויף דער …יצונג פון צענטראלען אויספיהר ־ קאמיטעט איז …רויסגעטרעטען מיט א גרויסער עקספאזע דער …קאמיסאר פאר אויסערן־ענינים ליטווינאוו. דער …רעדנער האט שטארק אנגעגריפען דייטשלאנד, וואו …ז'זענען געקומען צו דער מאכט מענשען און …ארטייען, וועלכע פראפאגירען איראפען פון פיינד־…שאפט און מלחמה צווישען ראסען און פעלקער. …די דאזיגע גרופירונגען ארבייטען אונטער דער …אזונג פון קאמף נעגען מארקסיזם, אבער אין דער …רשטער רייה שטרעבען זיי צו רעוויזיע פון די …טראקטאטען און אנעקסיע פון טעריטאריעס. וועגען …וועלכע אפילו די טראקטאטען רעדען ניש…

ליטווינאוו האט נאך דערמאנט יאפאן, וועלכע …טרעבט צו ענדערען די גרעניצען.

דער רעדנער האט דאן ווייטער אנגעוויזען, … די עפענטליכע דיפלאמאטישע קאנפערענצען …נען איצט פערביטען געווארען מיט געהיימע …שפרעכען פון מיניסטארען. וועגען שלום און …טוואפנונג קען מען רעדען עפענטליך, וועגען …לחמה און בעוואפנונג איז בעקוועמער צו רעדען …נטער פיר אויגען. ליטווינאוו האלט אבער, אז …ן דער פעלקערליגע דעצידירען איצט די איינ…זסען פון די מלוכות, וועלכע וועלען דערהאלטען …ם שלום.

ליטווינאוו האט ווייטער געזאגט, אז די …וויעטען האבען נישט אנטיילגענומען אין די …במלחמהדיגע טראקטאטען און האבען נישט גע…בען זייער הסכמה אויף זיי. די סאוויעטען האבען …ער שטענדיג געהאט די סימפאטיע פאר די …עולהטע און וועלען זיך נישט אקעגענשטעלען … רעוויזיע פון די טראקטאטען אבער נאר אויפ'ן …דליכען וועג, בעזייטיגענדיג די עקזיסטירענדע …ות און נישט שאפענדיג קיין נייע נאך גרעסערע …ות.

ס'עגזיסטירען אבער, זאגט דער רעדנער, פראיעקטען, וואס זעהען פאר דאס צונעהמען טע־ריטאריעס ביי די באלטישע לענדער און ביי סאוויעט־רוסלאנד, וואס האט גארנישט צו טון מיט'ן ווערסאלער טראקטאט. איך ווייס נישט, צי דאס זענען היסטאריש בעגריפען וועגן מאראל, יעדענפאלס, די פון אן ארישער אפשטאמונג. דער פריוו … פראיעקטען ווערט זיך אנטרעפ… אויף דעם שט… ווידערשטאנד מצד דעם 170־מיליאניגען ראטישען פאלק.

דער רעדנער שטרייכט אונטער די פרידליכע פאליטיק און ווילען פון סאוויעט־רוסלאנד, וועלכע שליסט נישט־אנגריפס־אפמאכען מיט אלע מלוכות. סאוויעט־רוסלאנד זאגט זיך נישט אפ אויסצונוצען אלע עקזיסטירענדע אדער נייע אינטערנאציאנאלע ארגאניזאציעס, אויב מ'וועט קענען רעכענען, אז זיי קענען דינען דער אידעע פון שלום.

ליטווינאוו האט זיך לענגער אפגעשטעלט אויף די בעציהונגען מיט פוילען און האט אויסגע־דריקט זיין פרייד, וואס די בעציהונגען זענען גוטע און וואס איז געקומען אן'איבערברוך אין דער פוילישער געזעלשאפטליכער מיינונג בנוגע דעם סאוויעטען־פערבאנד. דאן האט ליטווינאוו גערעדט וועגען די גוטע בעציהונגען מיט פראנקרייך, אמע־ריקא און טערקיי. ער האט אויך גערעדט וועגען די גוטע אויסזיכטען צו שליסען א נישט־אנגריפס־אפמאך מיט כינא, סאוויעט־רוסלאנד שטרעבט אפילו צו גוטע בעציהונגען מיט די פאשיסטישע מלוכות.

די פאליטיק פון יאפאן האט דער רעדנער בעצייכענט, אלס דער פינסטערסטער וואלקען אויפן אינטערנאציאנאלען הימעל, לויט ליטווינאוו'ן וויל יאפאן אנעקסירען דעם סאוויעטישען ווייטען מזרח. דאס קאנצענטרירען יאפאניש מיליטער אין מאנ־דזשוריען, איז א בעדראהונג פון די סאוויעטישע גרעניצען, דעריבער מוזען די סאוויעטען אויך, אריבערוואַרפען אויף דעם פראנט שטארקע מיליטער כוחות.

דער רעדנער ענדיגט דערמיט, אז רוסלאנד וועט נאך מוזען פערשטארקען די רויטע ארמעע, ווייל אויב די שלום־בעציהונגען וועלען זיך נישט איינגעבען, וועט די מלחמה קודם־כל געריכטעט ווערען געגען סאוויעט־רוסלאנד, און דאמאלס וועט רוסלאנד נאך גרעסערע נצחונות אפהאלטען אויפן פראנט ווי אויף פרידליכען אפשניט.

בערלין, 30 (ספ. טעל.)

די גאנצע דייטשע פרעסע איז שטארק אומ־צופרידען פון די רעדעס פון מאלאטאוו און ליט־ווינאוו, די דייטשע פרעסע האלט, אז נאך די דא־זיגע רעדעס וועלען זיך נישט לאזען דערהאלטען קיין פרידליכע בעציהונגען צווישען סאוויעטען און דייטשלאנד.

„ראסען־פעסער" אין דייטשלאנד

בערלין, 30 (יט"א טעלעגראפיש)

פון 1־טען יאנואר אן, ווערט אין גאנץ דייטשלאנד איינגעפיהרט די „ראסען־פעסער", אין וועלכע ס'וועט אנגעגעבען ווערען די ראסען־אנגע־הערינקייט פון דעם פאס בעזיצער, פון זיינע על־טערן, פון זיינע זיידעס און פון דער פרוי.

יודישע ארבייטער ווילען נישט אנלאדענען קיין שיף

אויף וועלכער ס'פלאטערט דער „האקענקרייץ"

חיפה, 30 (יט"א טעלעגראפיש)

יודישע טראנספארט־ארבייטער האבען זיך ענטזאגט צו לאדענען א טראנספארט פאמעראנצען אויף דער דייטשער שיף, וועלכע געפינט זיך אין חיפה'ער פארט מיט א נאציאנאל־סאציאליסטישען פאהן. די שיף איז געלאדען געווארען דורך אראבער.

ד"ר דינעמאן בעפרייט געווא־רען פון תפיסה

פראנקפורט, 30 (יט"א טעלעגראפיש)

דער ראבינער ד"ר דינעמאן, וועלכער איז ארעסטירט געווארען צוליב זיין דרשה פאר „גרויל־פראפאגאנדע", איז בעפרייט געווארען פון תפיסה.

קיין איין יוד אין דייטשלאנד

וועט נישט צוגעלאזען ווערען אין אוניווערזיטעט

בערלין, 30 (יט"א טעלעגראפיש)

לויט א לעצטער פעראָרדנונג פון בילדונגס־מיניסטער, וועלען יודישע סטודענטען בכלל נישט האבען קיין צוטריט צו די הויכשולען. אין דער נייער פעראָרדנונג ווערט פון די סטודענטען גע־פאדערט אבסאלוטע נאציאנאלע זיכערקייט.

אמעריקאנער ארבייטער־פעדעראציע

אונטערשטיצט די באיקאט אקציע געגען דייטשלאנד

וואשינגטאן, 30 (י.ט.א. טעלעגר.)

דער פרעזידענט פון דער אמעריקאנער אר־בייטער פעדעראציע וויליאם גרין, האט אויפגע־פאדערט אלע פעדעראציע אפטיילונגען, אונטער־צושטיצען די באיקאט אקציע געגען דייטשלאנד אין הסכם מיטן לעצטען צוזאמענפאהר פון דער ארבייטער פעדעראציע.

שרעקליכע עראפלאן־קאטאסטראפע

10 פאסאזשירען דערהרגעט געווארען

צווישען זיי דער יוד. אינדוסטריעלער פון פוילען — האלפערן

בריסעל, 30 (ספ. טעל.)

א פאסאזשיר־עראפלאן, וועלכער קורסירט אויף דער ליניע בריסעל—לאנדאן, איז ארויפגע־פאלען אויף א סלופ פון א ראדיא סטאציע. דער עראפלאן האט זיך אנגעצונדען און אין עטליכע מינוט פערברענט געווארען. 8 פאסאזשירען, דער פילאט און דער טעלעגראפיסט זענען דערהרגעט געווארען. צווישען די דערהרגעטע געפינט זיך אויך דער יודישער אינדוסטריעלער פון פוילען סאמועל האלפערן, דער אינהאבער פון דער פאב־ריק פון גומי אויסארבייטונגען אין גרודזשאנדז, פע—פע—גע. האלפערן איז ערשט נעכטען געקומען קיין בריסעל און אפגעפלויגען קיין לאנדאן.

גרויסע קאטאסטראפע אין קוילען־גרובען „פאלסקא"

קאטאוויק, 30 (ספ. טעל.)

5 מוירער זענען זענען פערשיט געווארען אין גרובען „פאלסקא" אין קליין דאמברובקא בעתן בויען א נייעם שאכט. איינער האט זיך אליין… ארויסגעדראפעט אויף א שטריק. די ארבייטער פון די גרובענס „פערדינאנד" און „נישע" האבען ארויסגעראטעוועט נאך 2 פערשיטע. עס איז אויך ארויסגענומען געווארען דער טויטער קערפער פון ארבייטער קיצקא. דער גורל פון פינפטען איז נאך אומבעוואוסט.

Dr.
Wołkowysk…
ציגעל־גאס 4, טעל. 216-90
…עהמט אן אין הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען. מענער־שוועכע
…נעהמס־שעה'ן פון 8—1 מיטאג און 5—9 אווענ.

הייבט אוז פאלגענדע טעג
„URWIS Z HISZPANJI"
מיט EDDIE CANTOR אין דער הויפטראלע.
אויסערן פראגראם: א קלאנג־צונאבע.
דער זאל איז גוט בעהייצט.
אנהייב 4 א זייגער נאכמ. שבת, זונטאג און יום־טוב 12 א זייגער בייטאג.

קלאנג־קינא
CAPITO…
זאגוראדזקא 16

בילליג און גוט!
זייט 32 יאהר עקזיסטירענדיג
…אנטא־ביכער־פאבריק
פון ס. מאשענבערג
יעצט אונטער דער פירמע
„KSIĘGA"
Piotrkowsk…
45
פיעטריקאווער
45
…מפפעהלט פאר'ן יאהר 1934 די בעסטע בוכהאלטעריע־ביכער אין גרויסען אויסוואהל צו פאבריקס־פרייזען.
25% ביליגער 25%

הרב ר' זעליג ראזענשטיין
וואס האט געוואוינט פולנאצנא 4, האט זיין בית־דין־שטוב נאוואמיעסקא 19 2־טער הויף, לינקס, 2־טער שטאק, וו. 55 דורכגאנג אויך דורך פולנאצנא 6, ערלעדיגט צו יעדער צייט אלע ארט רבנישע אנגעלעגענהייטען. 6939

טוריסטען־רייזעס
ארץ־ישראל
די טוריסטען־אפטיילונג ביי דער ציוני. ארגאניזאציע ארדענט איין
עקסקורסיעס
קיין ארץ־ישראל
(גרופענווייז און אינדיווידועל)
די רייזע קומט פאר דורך קאנסטאנץ מיט'ן גרויסען פוילישען דאמפער „פאלאניא"
די נאהענטסטע אויספלוגען:
דעם 8 און 22 יאנואר
„ 5 „ 19 פעברואר
„ 5 „ 19 מערץ
צוליב דעם, וואס די פאס־פארמאליטעטען פאר־נעהמען פיל צייט, דארפען די פעראינטערעסירטע פערזאנען זיך מעלדען בעצייטענס.
אינפארמאציעס און אנשרייבונגען אין ציוניס־טישען ביורא, שרודמיעסקא 29.

צו דער פערלאבונג פון מיין פריינד
ה' חיים לאקס
מיט פריילין
יוליא הערמאן
(פון ווארשא)
ווינשט א הערצליכען מזל־טוב און א גליקליכע צוקונפט
יוסף שטרייכער
און פרוי.

פאר
גאלד, ביזשוטעריע
און לאמבארד־קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
אלדאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

אוירען, נאז און האלז־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולא־טארישעס פון 11—2 און פון 5—8 אווענט.

…ליכטיג פאר דער …ער בעפעלקערונג
…עפומיט־מאכען מיר בעקאנט, אז …ערעפענט געווארען דאס
…בולאטאריום
…יין „עזרת עניים"
…דלודקא 8, טעל. 153-99
…ווערט ערטיילט מעדיצינישע …אויפ'ן ארט פון 9 פריה ביז 7 אוו.
…ערויס דאקטוירים ־ ספעציאליסטען …מיט וויזיטען אהיים
…רענטגעניסטישע הילף
…עס און דער אמבולאטאריע און אויסער …אמבולאטאריע פאר א מינימאלען אפצאהל …אויך אן געבורטען און אלע …מינימאלע אפצאה־ …די פערוואלטונג.

צו דער פערלאבונג פון מיין ליבען ברודער
יונה פראוו
מיט פרל. סאלא צוקערמאן
ווינשט פיל גליק און א גליקליך צוזאמענלעבען.
כ. ר. בליץ

W dniu uroczystości zaręczyn wujaszka naszego
p. Jonasa Prawa
z panną
Salą Cukiermanówną
składamy najserdeczniejsze życzenia
Leon i Moniek Blic.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און געשלעכטס־קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—1 מיטאג און; פון 6—9 אווענט.
זונטאג פון 10—1 בייטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר ארבייטסלאזע לעמשניצע־פרייזן

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

Dr.
Wajnberg
ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז־קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אוו.

רוזוועלט וועגען מלחמה און שלום

דריי פאדערונגען אויף צו דערהאלטען דעם שלום

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.)
פרעזידענט רוזוועלט האט געהאלטען אויף א
אנקעט פון דער פונדאציע אויפ'ן נאמען פון
עזידענט ווילסאן אין וואשינגטאן געהאלטען א
ויסע רעדע, געווידמעט דער פראגע פון שלום.
לויט רוזוועלטס מיינונג איז די מענשהייט־פרייבד
כע און אידעאליסטישע שלום־פראגראם פון פרע
זענט ווילסאן נישט אדורכגעפיהרט געווארען אין
בען, ווי דאס האט געוואלט ווילסאן, דער שטאט
ער וואוקס פון נאציאנאליסטישע שטרעבונגען צוו
ען די פארשידענע פעלקער האט, אנשטאט צו דער
הנטערען, ווי דאס האט געוואלט ווילסאן, דער
יטערט אמעריקא פון דער אינטערנאציאנאלער
ואמענארבייט. היינט אבער, פנים אל פנים מיט
ער ערנסטער אינטערנאציאנאלער סיטואציע, אר
יט מיט אמעריקא מעהר און אפענער ווי ווען
ס איז מיט דער פעלקער־ליגע. די פעלקער
גע איז איצט געווארען אן אנשפאר אין דער
ודוקטור פון וועלט־שלום.
„מיר זענען נישט — האט רוזוועלט געזאגט —
ן מיטגלידער פון דער פעלקער־ליגע און מיר
אבען נישט בדעה אין איהר אריינצוטרעטען,
בער מיר ארבייטען מיט אין דער פעלקער־ליגע
ן יעדער פראגע, וואס איז נישט קיין ענג־פאלי
שע און וועלכע דריקט אויס אויף א פאקטישען
פן די מיינונגען און דעם גוטען ווילען פון די
לקער אין געגענזאץ צו די מיינונגען און נוצען
ן די פאליטישע פיהרער און פריוויליגירטע קלא
ן, אדער זייערע אימפעריאליסטישע צילען.
„ביינציג פראצענט פון דער בעפעלקערונג פון
ר וועלט איז צופרידען פון זייערע טעריטאריא
ן גרעניצען און איז גרייט צו בעגרעניצען זיי
ע בעוואפנונגען, אויב יעדעס פאלק וועט דאס
ן. דער וועלט־שלום איז בעדראהט פון איבעריגע
פראצענט, לגבי וועלכע עס איז פארהאן א
רא, אז זיי וועלען גיין נאך זייערע פיהרער, וואס
לען בייטע טעריטאריעס אויפ'ן חשבון פון זייערע
בנים און וואס ווילען נישט בעגרעניצען זייערע
וואפענונגען, אדער אויפהערען זיך ווייטער צו
וואפענען, אויב אפילו אלע אנדערע זאלען מס
ם זיין נישט אנצופאלען אויף איינאנדער און צו
גרעניצען די בעוואפענונגען.
אויב די 90 פראצענט וואלטען געקאנט איבער
יגען די 10 פראצענט, אז זיי זאלען טראכטען
לבסטשטענדיג און זיך נישט לאזען פיהרען ביי
ער באן גנאלט אויף דער וועלט געהערשט אמת'ער
לום.
פרעזידענט רוזוועלט האט דאן פארמולירט דריי
דערונגען:
1) יעדעס פאלק זאל מסכים זיין אויף א צייט
ן עטליכע יאהר שטופענווייז צו בעזייטיגען אלע
בים אנגריף־געוועהר און נישט אויסצואַרבייטען
ין בייע.
דאס וועט נאך נישט פארזיכערען קיין שום
לק פון אן אינוואזיע, אויב מען וועט איהם נישט
ראנטירען די רעכט צו פארזיכערען די אייגענע
עניצען מיט שטארקע פארטיפיקאציעס און אויב
ן וועט נישט איינפיהרען קיין שטענדיגע אינטער
ציאנאלע אינספעקציע, כדי זיך צו איבערצייגען
די שכנים ארבייטען נישט אויס און האבען נישט
ין אנגריף־געוועהר.
2) יעדעס פאלק זאל מסכים זיין אונטערצו
רייבען א דעקלאראציע, אז קיינער פון זיי וועט
שט דערלויבען זיין מיליטער אריבערצוגיין די
גרעניצען פון איינעם לאנד און צו בעטרעטען
אויף דער טעריטאריע פון א צווייטען. דאס ברעכען די דאזיגע התחייבות וואלט בעטראכט געווארען
דורך דער מענשהייט פאר א געוואלד־אקט און
וואלט דערייבער געמוזט ארויסרופען די פארא
לונג פון דער גאנצער מענשהייט.
3) עס איז קלאר, אז קיין שום אלגעמיינע
פארשטענדיגונג וועט נישט האבען קיין שום
ווערט, אויב צו איהר וועלען נישט צושטיין אלע
אהן אויסנאהם מלוכות דורך אנגעבען א פייערליכע
פערפליכטיגונג. אויב אזא פארשטענדיגונג וואלט
אנגענומען געווארען דורך א קאלאסאלע מעהרהייט
פון די מלוכות מיט דער בעווארעניש, אז זי וועט
אריין אין קראפט ערשט דעמאלט, ווען זי וועט
אונטערגעשריבען ווערען דורך אלעמען, וואלט
דאן געווען פארהעלטנישמעסיג לייכט פעסטצושטעלען, וועלכע מלוכות עס ווילען אונטערשרייבען
דיזער אנגעהעריגקייט צו דער מינדערהייט־גרופע,
וואס גלויבט נאך אלץ אין כוח פון דער שווערד
צו פערכאפען פרעמדע לענדער און צו אטאקירען
די שכנים.
ווען די פעלקער וואלטען געקענט זיך אדורכרע
דען, וואלט מען באלד געקענט פארפיהרען צום
וועלט־שלום. אין משך פון גאנצ[...]
זענען די מלחמות, [...] פון
1914, געזען [...] פון ד[...]
דאס וועט הי[...] — האט [...] רוז
וועלט — פיהרען ווייטער די אידעאלאגיע פון
ווילסאנען, אויב מיר וועלען פארשלאגען אונזער
דור, אז אנשטאט מלחמות, וואס עס מאכען רעגי
רונגען, זאלען הערשען שלום. צווישען די פעלקער.

דייטשלאנד מוז צאהלען

שארפע נאטע פון ענגלאנד

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.)
די ענגלישע רעגירונג גרייט צו א שארפע
נאטע צו דייטשלאנד צוליב דעם, וואס די היטלער־
רעגירונג האט זיך אנגעזאגט צו צאהלען די פרא
צענטער פון די גענומענע הלוואות. ס'האנדעלט זיך
וועגען 25 מיליאן פונט, אויב דייטשלאנד וועט
ווייטער נישט וועלען צאהלען די פראצענטער, וועט
ענגלאנד לעגען א סעקוועסטער אויפ'ן עודף פון
האנדעלס־בילאנס, וועלכען דייטשלאנד האט אין
ענגלאנד.

רעוואלוציאנערע אומרוהען אין ארגענטינע

בוענאס־איירעס, 30 (ספ. טעל.)
אין שטאט העררשט א גרויסע צעדרערונג צו
ליב די קלאנגען, אז עס גרייט זיך א נייע איבער
קעהרעניש אין צוזאמענהאנג דערמיט זענען אין
די קאזארמעס איינקווארטירט געווארען 2 בריגאדעס
מיליטער.
בוענאס־איירעס, (ספ. טעל.)
די מאכט האט בעצייטענס צונישט געמאכט
דעם פרוב פון די ראדיקאלע גרופירונגען אדורכ
צופיהרען א מלוכה־איבערקעהרעניש. אין בוענאס
איירעס זענען בעצייטענס ארעסטירט געווארען די
אנפיהרער פון דער איבערקעהרעניש. אין אנדערע
ערטער, ווי די ראדיקאלע עלעמענטען האבען גע
פרובט פערכאפען די מאכט, האט מיליטער און פא
ליציי צוריקגעשטעלט די ארדענונג.

דימיטראוו און זיינע חברים געגען דעם האלטען זיי אין טורמע

בערלין, 30 (ספ. טעל.)
דימיטראוו און די איבריגע בעפרייטע בולגא
רען האבען אריינגעטראגען א פראטעסט צום פרע
זידענט פון דער לייפציגער פאליציי געגען האלטען
זיי ווייטער אין טורמע, די פעלאנגען, אז מ'זאל
זיי ערלויבען צו פערלאזען דייטשלאנד, זיי ווי
לען אויספאהרען קיין פראנקרייך אדער טשעכא
סלאוואקיי.

פאר אנטיילנעהמער אין דער תל־אביב'ער דעמאנסטראציע

פערהער ביים אויספארשונגס־ריכטער

ירושלים, 30 (יט"א טעלעגראפיש)
ביים אויספארשונגס־ריכטער, באדיני, זענען
אויסגעהערט געווארען די 17 יונגעלייט, וואס זע
נען ארעסטירט געווארען בעת די לעצטע דעמאנס
טראציע אין תל־אביב. 2 יונגעלייט זענען באלד
בעפרייט געווארען, געגען די איבעריגע 15
די אויספארשונג פארטגעזעצט.

יודען וועלען נישט זיין קיין בירגער

נאר איינוואוינער פון דייטשלאנד

בערלין, 30 (יט"א טעלעגראפיש)
דער פרייסישער אינערן־מיניסטער האט ארויס
געגעבען א נייע פעראָרדנונג, לויט וועלכער אלע
יודען דראהט צו פערלירען בירגערשאפט. די ביר
גער ווערען געטיילט אין צוויי קאטעגאריעס: אין
„איינוואוינער" און „בירגער" אלס די לעצטע ווערען
בעטראכט נאר ריינע ארייער.

לונאטשארסקי'ס טויטער קער־פער אדורכגעפיהרט דורך פוילען

וואַרשא, 30 (טעלעפאניש)
היינט איז דורך פוילען אדורכגעפאהרען דער
צוג, וועלכער האט געפיהרט דעם טויטען קערפער
פון פערשטארבענעם רוסישען מלוכה־מאן, לונא
טשארסקי.

—:ס:—

לאדזער נייעס

א שרפה אין מיליטער־מאגאזינען

(2) נעכטען איז אויסגעבראכען א שרפה אין
די מאגאזינען, וואס געהערען צום 28 קאניאווער ש
טער־פולק (אויף פאמארסקא 49).
די שרפה איז תיכף איינגעלאשען געווארען
דורך די אנגעקומענע פייערלעשער

צופעליג פארוואונדעט

(2) נעכטען האט זיך אויף דער סטאציע ראקי
שין, בעת'ן אבלאדען דיין רעוואלווער, פערוואונדעט
דער 25־יעהריגער פאליציאנט וואצלאוו ביעלא
קאווסקי.

זיך אויסגעגליטשט

(2) גייענדיג אויף סקארופקי גאס האט זיך
אומגליקליך אויסגעגליטשט די 27־יעהריגע ארב
טערין יאנינא לוטשאק (שלאנזקא גאס 8) א
זיך צובראכען 2 ריפען.
פאגאטאוויע האט איהר ערטיילט די ערשט
הילף און אפגעפיהרט א היים.

ראדיא־פראגראם

זונטאג, ד. 31 דעצעמבער 1933

9 צייט־סיגנאל. 905 גימנאסטיק. 20
גראמאפאן. ידיעות. 9,40 גראמאפאן, 9,50 ה
ווירטשאפט. 10 גאטעסדינסטען. 11,40 רעפערא
11,57 צייט־סיגנאל. 12,10 ידיעות, 12,15 מו
פרימארגן. 2 גראמאפאן. 2,25 מוזיק 3 גראמאפ
3,20 אוידיציע 4 אוידיציע פאר קינדער. 0
גראמאפאן. 4.45 „דאס נייע יאהר" (ליטעראריש
פערטעלשעה). 5 רעפעראט. 5,15 פוילישע פאל
מוזיק. 6 אוידיציע. 6,40 גראמאפאן, 7,05 ספ
ידיעות. 7,10 פערשידענע 7,30 פאר יוגענד 5
רעפערטואר פון די טעאטערן. קאמוניקאטען
לאדז. 7.50 מוזיק. ידיעות. 9 פעליעטאן. 5
„פרעהליכע לעמבערגער כוואליעס". 10,15 ספא
ידיעות פון די פוילישע ראדיא־סטאציעס. 25
טאנץ־מוזיק. 11 ידיעות און קאמוניקאטען. 05
טאנץ־מוזיק. 11.50 ספעציעלע אוידיציע. 05
דעפילאדע פון ווארשאווער טעאטער סטארס. 35
סילוועסטער־אוידיציע פון פויזן. 1 די לעמבער
סילוועסטער נאכט. 1.30 דעפילאדע פון ווארש
טעאטער סטארס.

Przepisy przesiadania

na pociągach
Kolei Elektrycznej Łódzkiej
Spółki Akcyjnej.

ilet do przesiadania wraz z biletem jednorazowym daje podróżnemu prawo przesiąść ie jeden raz do drugiego pociągu, o ile ierwszym pociągiem celu swej podróży osiągąć nie może. Przesiadania się może nastąć w ciągu jednej godziny po czasie, oznazonym na bilecie. Podróżny powinien cel odróży osiągnąć drogą naikrótszą.
rzesiadanie się może nastąpić tylko w ostatem miejscu przesiadania, gdzie pociąg, órym jedzie podróżny, krzyżuje się lub rozżdża z pociągiem, do którego podróżny chce ę przesiąść. Jeżeli podróżny przejechał ostnie miejsce przesiadania, bilet przesiadwy zostatnie przez konduktora skasowany. edozwolone jest przesiadanie się do pociąw, dążących w kierunku powrotnym, jak wnież dojeżdżanie drogą okólną do przyanku, od którego podróżny pozpoczął pierotną jazdę. Podróżny winien opuścić wóz najmniej na frzecim przystankku przed zystankiem. na którym wsiadł lub który zejechał przy jeździe pierwotnej.
zy przesiadaniu bilet należy wręczyć konktorowi dla unieważnienia. Bilet należy zaować nieuszkodzonym przez cały czas jaz, okazać i wręczać w stanie rozwiniętym każde żądania obsługi pociągu i kontroli. stąpienie lub zamiana biletu jest wzbrone tak podróżnemu, jak i konduktorowi. nduktor ma prawo unieważnić bilet, użyty zgodnie z niniejszemi przepisami.
lem uniknięcia późniejszych zatargów. upra się podróżnych o sprawdzenie, czy bilet stał prawidłowo oznaczonym. 7046

דער אנטיסעמיטישער באיקאט

געגען יודישע געשעפטען אין עסטרייך

ווין. (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט די
אות ווערט דער אנטיסעמיטישער באיקאט געגען
ישע געשעפטען אין עסטרייך זעהר שטארק גע־
הרט. לויט פארזיכטיגע שעצונגען האט זיך דער
יקאט געהאלטען אין דער גרעניץ פון 50 פראצ.
רך אויף דער זעלבער הויך ווי פאריאהרען,
ם היינטיגע חגאות האט זיך נישט בעמערקט די
וואלדיגע האקענקרייצלערישע באיקאט־פראפא־
נדע ווי מיט א יאהר צוריק. ווייל איצט איז דאך
אפיציעלע פארטיי־ארבייט פון די נאציאנאל־
ציאליסטען אין עסטרייך פערבאטען. דאס מאל
בען די נאצים געפיהרט דעם פראטעסט־באיקאט
געגען יודען דורך אן אינטענסיווער פראפאגאנדע
פון מויל צו מויל און דורך א געהיימען שטאפע
טען־דינסט פון הויז צו הויז.
אין דער עפענטליכקייט איז אט דער אנטי־
סעמיטישער באיקאט געפיהרט געווארען דורך פינף
נייע טאג בלעטער מיט גרויסען טיראזש און קאל
פארטשאזש, און א טייל פון די בלעטער ארבייט
מיט דער קאטוילישער אנטיסעמיטישער פליגעל. אויך
דער אמאליגער קריסטליך סאציאלער אנטיסעמיטען
בונד פון ד"ר יעזשאבעק, כדי כשר'ן די גאנצע
קאמפאניע בלויז אלס קריסטליך אנטיסעמיטישע און
נישט אלס פארטייאיש האקענקרייצלערישע. פון
דער שארפער צענזור פון דער רעגירונג האבען
די אנטיסעמיטישע צייטונגען גארנישט געליטען.
אין משך פון די לעצטע חדשים זענען בלויז
צוויי פון די דאזיגע צייטונגען אויף איין טאג
קאנפיסקירט געווארען פאר שווערע אפענע פאג־
ראם אויפרייצונגען. עס איז זיכער, אז דאסמאל
האבען אויך די קריסטליך סאציאלע טיילווייז גע־
שטיצט דעם באיקאט געגען יודישע געשעפטען,
עס האבען אויך פאסירט אין פיל פאלען, אז
בעקאנטע האקענקרייצלער האבען זיך ווידער
בעוויזען אין יודישע געשעפטען און דארט איינ־
געקויפט.
אויפ'ן סמך פון דער רעגירונגס פעראָרדנונג
געגען וואהרענהייזער איז געשלאסען געווארען
דאס ערשטע יודישע איינהייטס פרייז געשעפט מיט
אלע דריי פיליאלען.

„יודען אין דייטשען איבערשלעזיען געשעהט ניט קיין שלעכטס"

אין דייטשלאנד איז מען נערוועז איבער דער מעגליכקייט פון א דייטש־יודישער דיסקוסיע אין פעלקערבונד

בערלין, 29 (יט"א)
די אפיציעלע קרייזען און די פרעסע אין
דייטשלאנד פערנעמען זיך מיט דער דענערווירענ־
דער מעגליכקייט פון א דיסקוסיע איבער דער
יודען־פראגע אין דייטש־איבערשלעזיען אין דער
זשענעווער־סעסיע פון פעלקערבונד. די גאנצע הוגענ־
בערג־פרעסע פערעפענטליכט אן ארטיקעל, אין
וועלכען עס ווערט אויסגעפיהרט, דאס דער פעל־
קערבונד וואלט געטאן א סך בעסער, ווען־איידער
מיט דער לאגע פון די מינדערהייטען אין דייטשען
איבערשלעזיען — זאל ער זיך בעשעפטיגען מיט
די עוולות, וואס ווערען אנגעטאן די מינדערהייטען
אין פוילישען טייל פון איבערשלעזיען". אין אר־
טיקעל ווערט פערזיכערט, אז דייטשע רעגירונג
קען פארשטעלען בעווייזען, אז אין דייטש איבער־
שלעזיען געשעהט נישט די יודען קיין שום שלעכטס,
והראיה... אין בוימען דערלויבט מען די יודישע
קינדער אין די שולען צו זיצען צוזאמען מיט די
נישט יודישע קינדער און מען צווינגט זיי נישט,
ווי אין גאנץ דייטשלאנד, צו זיצען אויף בעזונדערע
בענק.

לאדז
31 דעצעמבער 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז,
31 דעצעמבער 1933

פאַרוואָס שווייגט אונזער פאָליטישע פאַרשטעהערשאַפט?

די אַרבייטסלאָזיגקייט-פראַגע איז אין פוילען לעצטענס צענטראַליזירט געוואָרען. פריהער זענען די עפענטליכע אַרבייטען געווען אָפּהענגיג פון פער שיידענע אַמטען, דערין אין דער גרעסטער מאָס פון די מוניציפּאַלע אינסטיטוציעס. איצט איז אַלץ קאָנצענטרירט אין'ם אַרבייטס-פאָנד ביי דער רעגירונג.

און פאַרשטייט זיך, אַז ביי דער דאָזיגער צענטראַליזאַציע, ווי ביי אַלע אַנדערע, זענען יודען געפאַלען פאַר אַ קרבן:

ביי די אַרבייטען, וואָס ווערען אַדורכגעפיהרט דורכ'ן אַרבייטס-פאָנד, ווערען יודען נישט באַשעפטיגט.

אַט האָבען מיר געלייענט אַ ידיעה, אַז אויפ'ן קומענדיגען יאָהר איז אין רשות פון אַרבייטס-פאָנד איבערגעגעבען געוואָרען 60 מיליאָן זלאָטעס, פאַר וועלכע מ'וועט קענען באַשעפטיגען אַ'ערך 100 טויזענד אַרבייטסלאָזע.

אין פוילען, ווייסען מיר, זענען פאַראַן אַרום 10 פּראָצענט יודען, און אַזוי ווי די יודען זענען קאָנצענטרירט אין די שטעט און שטעטלעך, קען מען זיכער זיין, אַז די פּראָפּאָרץ פון יודישער אַרבייטסלאָזיגקייט בעטרעפט אַ סך מעהר ווי צעהן פּראָצענט פון דער אַלגעמיינער, און אויך, אַז די פּראָפּאָרץ פון יודישע שטייער-געלדער בעטרעפט, נאָר אַ סך מעהר, ווי צעהן פּראָצענט פון די אַלגעמיינע.

אָבער אויב אפילו מיר וועלען אָפּוואַרפען אַלע השערות, בלייבט דאָך די זיכערע צעהנפּראָצענטיגע פערהעלטעניש פון יודען סיי אין דער אַרבייטסלאָזיגקייט, סיי אין די שטייער-געלדער.

און ס'וואָלט דוכט זיך, געווען נישט מעהר, ווי אַ פשוט'ער יושר, אַז די יודישע בעפעלקערונג זאָל אויך קענען גענייסען פונם עקוויוואַלענט פון די שטייערען, וואָס פליסט אַריין צוריק, צו דער בעפעלקערונג, און 6 מיליאָן פון דער סומע אין אַרבייטס-פאָנד זאָל בעשטימט זיין פאַר יודישע אַרבייטער, אָדער אַז פון די 100 טויזענד בעשעפטיגטע אַרבייטסלאָזע זאָלען 10 טויזענד זיין יודישע.

צעהן טויזענד יודישע אַרבייטער, דאָס וואָלט געדייטען, אַז 40 — 50 טויזענד יודישע מיילער וואָלטען בעקומען עסען — אַן אומגעהויער גרויסע הנאה פאַר יודען.

פאַרוואָס ווערט עס נישט געטון?

מילא, אַז מ'פאָדערט פאַר יודען אַ שטיקעל ... די פינסקער זומפּען, אויסצוטריקענען, בעאַ... יטען און בעקומען ברויט, טענה'ט מען, אַז מ'האָט ... פאַר'ן פּראָטעסט פון די אָהן ערדיגע קריס... ; אַז מ'פאָדערט פאַר יודען רעגירונגס-פּאָס... צוגלייך מיט אַנדערע, האָט מען אויך מורא ... דער אויפרעגונג פון יעדע אַנדערע, וואָס זע... באָך נישט געוואוינט צו זעהן דעם יודען גלייך ... דיך. אוודאי זענען די טענות אומגערעכטען, ... מאָלטען געדאַרפט דורך דער רעגירונג בע... ווערען, ווי די ביידזוויליגסטע דערשיינונג אַנטיסעמיטיזם; אָבער דאָס איז שוין אַן אַנדער ...יע, אַ פאַקט איז, אַז די רעגירונג רעכענט זיך ... די טענות, מיט דער מורא.

אָבער ווער וועט עס האָבען די העזה, צו פּראָ... אָטירען, ווען מ'וועט געבען אַ הונגעריגען יודען אַ אַרבייט? אָדער אפילו מ'וועט פאַר אַ יודי... קאָמפּעטענטער אינסטיטוציע אויסטיילען די ...דייגע סומע, זי זאָל אַריין בעשעפטיגען יודישע ...ייטסלאָזע??

אַ יודישע אינסטיטוציע האָט שוין אפילו פאַר... מען די ערשטע איניציאַטיוו אין אָט דער ריכ... ... צענטראַלע פון די יודישע גמילות-חסדים ... עס האָט זיך שוין געווענדעט אין מיניסטער... מיט דער בקשה וועגען איבערגעבען אין זיין ... 5 מיליאָן גילדען פון אַרבייטס-פאָנד, כדי ... בעשעפטיגען יודישע אַרבייטסלאָזע. די סומע 5 מיליאָן האָט דער צענטראַלע אַנגערופען מסתם ...אַר, ווייל דאָס בעטרעפט פונקט 10 פּראָצענט ... פאַראַיאָהריגען בודזשעט פון אַרבייטס-פאָנד, ...הגם לויט'ן היי-יאָהריגען בודזשעט וואָלט אונז ... מען נישט 5, נאָר 6 מיליאָן, פונדעסטוועגען ... דער צענטראַלע זיכער זיך געלאָזט דינגען, ווייל ... באָך איצט לחלוטין גאָרנישט!

אָבער קיין ענטפער אויף דער פראַגע איז ... געקומען, און דער צענטראַלע, דאַרף מען ..., איז דאָך נישט קיין פּאָליטישע קאַמף-אָרגאַ... ...יע, נאָר אַ קאָנצעסיאָנירטע הילף-אינסטיטוצ... ...עט מען איהר געבען, וועט זי נעמען; אַנישט, ... זי אַפּוואַשען די ליפּען און שווייגען.

פאַרוואָס אָבער איז עס געקומען דערצו, אַז ... אונזער הויך-פּאָליטישען ענין, פון וועלכע ... אָפּהענגיג דאָס לעבען פון עטליכע צענדליג ... יודישע נפשות זאָל צו דער רעגירונג זיך ... ...ען מיט אַ בקשה אַ באַלעבאַטישע חברה און ... קיין פּאָליטישע פאַרשטעהערשאַפט?? פאַר... האָט די יודישע רעפּרעזענטאַנץ אין סיים זיך ... געבומען דערצו?? פאַרוואָס זאָל זי עס נאָך ... ...רצט נישט טון?

...איז קיין ספק נישט, אַז ווען די גאַנצע יו... רעפּרעזענטאַנץ אין סיים זאָל זיך קענען צו... ...דען וואָלט אונזע הונדערט פּראָצענטיגע גע... פאָדערונג געמוזט געפינען אַן אָפּקלאַנג און ...געגעבענע ספערען, וועלכע וואָלטען קיין ...דרוק נישט געהאַט, אָפּצוזאָגען אונז.

אָבער די יודישע דעפּוטאַטען קענען נישט ... קיין בשותפות'דיגען לשון, קענען נישט ... ...אַן טיש-און, פשוט גערעדט, זיי האָבען

שוין פערגעסען צו זאָרגען וועגען די עלעמענטאַרע הצטרכות פון די'ע שיקע'ס.

אמת, די פונקציעס פון סיים זענען פּאַראַליזירט, דעפּיהרט ביז'ן מינימום, כמעט ביז פולער אומטעטיגקייט, און דאָך שלאָגט נאָך אין איהם אַן אָדער פון געזעלשאַפטליכקייט, וועלכע דערהאַלט דעם קאָנטאַקט צווישען דער רעגירונג און דעם פאָלק. די יודישע רעפּרעזענטאַנץ וואָלט נאָך געקענט געפינען די וועגען און מיטלען צו דערשלאָגען זיך צו די דעציידענדיגע מאַכט-אָרגאַנען און אויספּועלען ביי זיי אַ ביסעל גלייכקייט פאַר יודען בנוגע רעכט אויף אַרבייט און אויף עסען ברויט. זיי וואָלטען געקענט רעדען מיט אַן אַנדער מאָן, ווי ס'רעדט אַ באַלעבאַטישע חברה, זיי וואָלטען געקענט וואַרענען כאָטש אומגעוועהנליכע רעזולטאַטען פון אַזאַ בעציהונג. זיי וואָלטען געקענט פרעגען: פאַרוואָס זענען יודען ערגער אפילו פון אַנדערע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, וועלכע בעקומען דאָך יאָ אַ צוטריט צו עפענטליכע אַרבייטען? און פאַרוואָס זאָלען די רעגירונגס-אָרגאַנען אין אָט דעם פּרט זיין ערגער, ווי די דעמאָקראַטישע אינסטיטוציעס, אַז ביי אַ שטאָטישער אויטאָנאָמיע זאָלען יודען זיך יאָ דערשלאָגען צו אַ טאָג אַרבייט און ביי אַן אַרבייטס-פאָנד נישט?? צי איז דאָס די אומפּאַרטייאישקייט און די נאַציאָנאַלע טאָלעראַנץ, מיט וועלכע די רעגירונג קאָקעטירט אַזוי? צי איז דאָס די בעצאָהלונג פאַר'ן צוטרוי און גלויבען, וואָס יודען שענקען דעם היינטיגען רעזשים?

צו די ווערטער פון אַ יודישער רעפּרעזענטאַנץ וואָלט מען זיך געמוזט צוהערען, בפרט אין אַזאַ עלעמענטאַרען ענין.

אָבער די רעפּרעזענטאַנץ איז צווישען זיך צושפּליטערט און אליין צושפּרייט איבער זיבען ימים.

און צענדליגער טויזענטער יודען מוזען הונגערן...

פּ. ס.

היטלער וויל נישט קיין פּלעביסציט אין סאַאַר-געביט

ווייל ער האָט מורא פאַר דער אינערליכער און אויסערליכער שטימונג

דאָס אדורכקומען מיט פראַנקרייך — איז היינט דער הויפּט-ציל פון דער דייטשער דיפּלאָמאַטיע. דער רעכנונג פון בערלין איז אַ פשוט'ער: פּאַריז האָט געקירצעוועט מיט דעם גאַנצען שפּיל וועגען דער אַזוי-גערופענע גלייכהייט פון די בעוואַפנונגען און האָט דערפיהרט צו דער איזאָלאַציע פון דייטשלאַנד אויפ'ן זשענעווער געביט. מיט פּאַריז דאַרף מען זיך דעריבער קודם-כל פאַרשטענדיגען, כדי די פאַרשטענדיגונג זאָל דערגרייכט ווערען דאַרף מען איבערצייגען די פראַנצויזישע עפענטליכע מיינונג וועגען דער דייטשער אויפריכטיגקייט: פון דאַנען קומען היטלערס ווערטער, אַז פאַר דייטשלאַנד עקזיסטירט נישט קיין פראַגע פון עלזאַס. פון דער אַנדערער זייט גיט מען אָבער צו פאַרשטעהען פראַנקרייך, אַז זי זאָל זיך אַרויסזאָגען פון קאַפּ, וועלכע ס'איז פּרעטענזיע אויפ'ן סאַאַר-געביט, ווייל אַזוי אַרום וועט מען קענען פעסטשטעלען, אַז צווישען דייטשלאַנד און פראַנקרייך עקזיסטירען נישט קיין שום טעריטאָריאַלע קאָנפליקטען. אין בערלין האַלט מען, היות ווי דאָס סאַאַר-געביט וועט סיי-ווי-סיי אין אַ יאָהר אַרום געהערען צוריק צו דייטשלאַנד, דאַרף פראַנקרייך מאַכען אַ זשעסט און אַליין זיך אָפּזאָגען פון דעם דאָזיגען געביט.

ווי בעקאַנט האָט כּמעט ביים ווערסאַלער אָפּמאַך געבילדעט פון סאַאַר-געביט אַן אויטאָנאָמישע טעריטאָריע, וועלכע זאָל רעגירט ווערען דורך אַן אינטערנאַציאָנאַלע קאָמיסיע פון 5 פּערזאָן, וועלכע וועלען בעשטימט ווערען דורך דער פעלקער-ליגע. אַלע קויהלען-גרובען אין דעם געביט זענען געוואָרען דאָס אייגענטום פון דער פראַנצויזישער רעגירונג אויפ'ן חשבון פון דער ענטשעדיגונג, וואָס פראַנקרייך האָט געדאַרפט בעקומען פון דייטשלאַנד. ווייטער האָט דער ווערסאַלער טראַקטאַט בעשטימט, אַז 15 יאָהר נאָכדעם, ווי דער טראַקטאַט געהט אַריין אין קראַפט — אַלזאָ דעם 10 יאַנואַר 1935 — וועט די בעפעלקערונג פון סאַאַר-געביט זיך קענען אַרויסזאָגען דורך אַ פּלעביסציט, צי זי וויל דערהאַלטען די איצטיגע רעגירונגס-פאָרם, צי וויל זי געהערען צו פראַנקרייך, אָדער צוריקקעהרען צו דייטשלאַנד. אין דער אָפּשטימונג וועלען קענען אָנטייל נעהמען נאָר די איינוואוינער פון אויטאָנאָמישען טעריטאָריום.

איצט דערנעהנטערט זיך שוין די צייט פון דעם פּלעביסציט. אין דער סטאַטיסטיק פון פראַנצויזישען אויסערן-האַנדעל פאַרנעמט דאָס סאַאַר-געביט אַלס קליענט דאָס פינפטע אָרט (נאָך בעלגיען, ענגלאַנד, דייטשלאַנד און שווייץ). דאָס סאַאַר-געביט איז דער הויפּט-אָפּזאַץ-מאַרק פאַר דער עלזאַס-לאָטרינגער אַגראַר-פּראָדוקציע. דעריבער איז דער פראַנצויזישער האַנדעל און לאַנדווירטשאַפט שטאַרק פאַראינטערעסירט אין דערהאַלטען דעם איצטיגען „סטאַטוס-קוואָ".

צו דעם זעלבען שטרעבען אויך די פראַנצויזישע מיליטערישע קרייזען.

צי איז אָבער דאָס דערהאַלטען דעם סטאַטוס-קוואָ פּאָליטיש מעגליך? ביז היטלער איז געקומען צו דער מאַכט איז אויף דעם געווען אַ קלאָרער און איין-איינציגער ענטפער: דאָס איז נישט מעגליך. קיינער קוועסטיאָנירט נישט די דייטשע נאַציאָנאַליטעט פון די איינוואוינער פון סאַאַר-געביט און קיינער האָט ביז נישט לאַנג צוריק נישט געצווייפעלט, אַז אויב ס'וועט דערגעהן צו אַ פּלעביסציט וועט זיך די בעפעלקערונג כמעט איינשטימיג אַרויסזאָגען פאַר צוריקקעהרען צו דייטשלאַנד. איצט איז די לאַגע אַ פּאַראַדאָקסאַלע. די דייטשען האָבען די שטאַרקסטע נאַציאָנאַליסטישע רעגירונג פון אַלע צייטען. דער „פיהרער" פון דער דאָזיגער רעגירונג דאַרף שטאַרק האָבען פּראַלבען אויפ'ן אינטערנאַציאָנאַלען געביט און פונדעסטוועגען איז די איינשטימיגקייט פון די איינוואוינער פון סאַאַר-געביט אין איצטיגען מאָמענט געוואָרען שטאַרק צווייפעלהאַפט. פאַרשטעהט זיך, אַז קיינער וועט נישט זאָגען קיין נביאות, אַז אין יאַנואַר 1935 וועט זיך די מעהרהייט אַרויסזאָגען פאַר געהערען צו פראַנקרייך אָדער עס זאָלען בלייבען דער „סטאַטוס-קוואָ", אַזאַ פעסטשטעלונג וואָלט געווען צופיל ריזיקאַליש. אָבער מ'קען פעסטשטעלען, אַז אַ בעדייטענדע פּראָצענט פון דער בעפעלקערונג וואָלט זיך איצט נישט אַרויסגעזאָגט דערפאַר, אַז דאָס סאַאַר-געביט זאָל זיך אומקעהרען אין דער שויס פון היטלערן מיט גערינג'ן. דעריבער וואָלט די דייטשע רעגירונג געוואָלט, אַז ס'זאָל בכלל נישט קומען צו קיין פּלעביסציט אין סאַאַר-געביט, אַ חוץ דער אינערליכער שטימונג וואָלטען ביים פּלעביסציט בעקומען אַ וואָרט אַלע אינטערנאַציאָנאַלען, וועלכע וואָלטען זיך אַרויסגעזאָגט געגען דייטשלאַנד, און דאָס שמעקט אויך נישט היטלערן. היטלער וויל דערפיהרען, אַז דאָס צוריקקערען פון סאַאַר-געביט זאָל זיין אַ גרויסער טריומף, וועלכער זאָל אויף דעם מינדסטען אופן נישט געשטערט ווערען. דעריבער קומט איצט די פאָדערונג צו פראַנקרייך און די דעציזיע געהער טאַקי פּאַריז.

דער גורל פון די בעפרייטע אין לייפּציגער פּראָצעס

ליגט אין די הענד פון... געהרינג'ן

אַזוי ערקלערט דאָס פרייסישע מיניסטעריום

דער אינטערנאַציאָנאַלער הילפס-קאָמיטעט פאַר די קרבנות פון היטלער-רעזשים, האָט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער איצטיגער לאַגע פון די בעפרייטע אין לייפּציגער פּראָצעס, אַרויסגעלאָזען אַן אויפרוף „צו אַלע". אינ'ם אויפרוף ווערט קודם-כל פעסטגעשטעלט, אַז דעם בעפרייאונגס-אורטייל אין לייפּציגער פּראָצעס דאַרף מען פאַרדאַנקען דימיטראָוו'ס העראָאישע האַלטונג, דער וואַקסענדער גערעכטיגקייטס-בעוועגונג אין דער גאַנצער וועלט, דעם פּראָטעסט פון אינטערנאַציאָנאַלען פאַרטיידיגונגס-קאָמיטעט און פון דער אינטערנאַציאָנאַלער אינטעליגענץ. אָבער דער קאַמף איז נאָך נישט געענדיגט. דאָס לעבען פון די בעפרייטע דראָהט נאָך אַלץ אַ קאָלאָסאַלע געפאַהר, כל-זמן זיי בלייבען אין די הענד פון די ברוינע תּלינים. נישט נאָר פאַר זייער לעבען דאַרף געפיהרט ווערען אַ קאַמף. עס מוז אויך געפיהרט ווערען אַ קאַמף דערפאַר, עס זאָלען אויפגעדעקט ווערען די צמתּ'ע שולדיגע אין אונטערצינדען דעם רייכסטאַג. דערצו איז נויטיג, אַז אויך וואַן-דער-לובע זאָל בלייבען לעבען.

דער קאָמיטעט פאָדערט דעריבער אַלע אויף צום קאַמף דערפאַר — דימיטראָוו, טאָרגלער, פּאָפּאָוו און טאַנעוו זאָלען תּיכּף אַרויסגעלאָזען ווערען אויף דער פרייי, עס זאָל זיי געגעבען ווערען די מעגליכקייט פריי אויסצוקלייבען די גרעניץ, איבער וועלכער זיי וועלען אַרויספאָהרען פון דייטשלאַנד, און זייער לעבען זאָל ביז'ן אַרויספאָהרען, געשיצט ווערען געגען געהרינג'ס מאָרד-יונגען; עס זאָל נישט דערלאָזט ווערען, אַז געגען די בעפרייטע אין לייפּציגער פּראָצעס זאָל פאַרפיהרט ווערען אַ וועלכער נישט איז אַנדער פּראָצעס. לויט ידיעות, וועלכע עס בעקומט פון לייפּציג דער אינטערנאַציאָנאַלער פאַרטיידיגונגס-קאָמיטעט פאַר'ן פּראָצעס וועגען דער רייכסטאַג-שרפה, האָט זיך די לאַגע פון די בעפרייטע צוויי'טענס פאַרערגערט.

ווי בעקאַנט זענען נאָכ'ן בעפרייאונגס-אורטייל די פרייגעשפּראָכענע נישט אָפּגעלאָזען געוואָרען, נאָר אַלע פיר זענען גענומען געוואָרען אין אַזויגערופענעם „שוץ-האַפט", דאָס הייסט, זיי זענען פאַרהאַלטען געוואָרען אין תּפיסה כּלומרשט צוליב דעם שוץ וועגען פון די בעפרייטע אַליין, עס זאָל זיי חלילה קיין בייז פון קיין זייט נישט געשעהען. דערווייל ווערען די כּלומרשטע בעפרייטע כּסדר שיקאַנירט. די בעשולדיגטע האָבען געהאַט די מעגליכקייט זיך צו זעהען מיט זייערע קרובים אויג-אויף-אויג. אָבער אויפ'ן צווייטען טאָג נאָכ'ן בעפרייאונגס-אורטייל, האָט זיך דאָס געענדערט.

צוערשט האָט מען ערלויבט זעהונגען אין דער אַנוועזענהייט פון אַ שומר. זייט דעם 27-טען דעצעמבער האָבען די קרובים אויפגעהערט צו בעקומען זעהונגען, לויט ידיעות פון אינטערנאַציאָנאַלען פאַרטיידיגונגס-קאָמיטעט זענען די בעשולדיגטע אַרויסגעפיהרט געוואָרען פון לייפּציג. וואוהין זיי זענען אַרויסגעפיהרט געוואָרען און צו וואָס פאַר אַ צוועק איז דערווייל נישט בעקאַנט. מ'קען זיך ריכטען אויפ'ן ערגסטען, בפרט, אַז די היטלער-פּרעסע הערט נישט אויף צו שיטען פעך און שוועבעל געגען בעפרייאונגס-אורטייל.

אַ בעקאַנטער ענגלישער זשורנאַליסט, איוואָר מאָנטעגיו, וואָס האָט די גאַנצע צייט ביי'געוואוינט דעם לייפּציגער פּראָצעס איז די טעג געקומען קיין פּאַריז און ערקלערט, אַז די בעפרייטע קאָמוניסטען דראָהט נאָך אַלץ אַ מוראדיגע געפאַהר. באַלד נאָכ'ן פּראָצעס האָט מאָנטעגיו מיט אַ רייהע אַנדערע אויסלענדישע זשורנאַליסטען געפּרובט עפּיס געוואויר צו ווערען וועגען דעם ווייטערדיגען גורל פון די בעפרייטע, דאָס האָט זיך אָבער נישט איינגעגעבען. פון דער פּאָליציי האָט מען זיי געשיקט צום געריכט, פון דאָרט אָבער האָט מען די זשורנאַליסטען צוריק אָפּגעשיקט אין דער פּאָליציי.

ערשט נאָך לאַנגע מיה און מאַטערניש האָבען זיך די זשורנאַליסטען ענדליך דערוואוסט אין דער פּאָליציי, אַז דער גורל פון די בעפרייטע אין פּראָצעס ליגט אין די הענד פון... גערינג'ן.

אַן ענגלישער אַדוואָקאַט, וואָס האָט זיך געווענדעט נאָך ידיעות אין פרייסישען מיניסטעריום און האָט דאָרט בעקומען אַ תּשובה, אַז דער בעאַמטער, וואָס דאַרף בעאַרבייטען די דאָזיגע פראַגע, וועט זיין פאַרטיג ערשט נאָך דיסיווינאַכט-הנאות. ביז זיין אָפּפאָהרען פון בערלין האָט אַלזאָ דער ענגלישער זשורנאַליסט מאָנטעגיו גאָרנישט זיך געקענט דערוויסען. וואָס וועט ווייטער געשעהן מיט די בעפרייטע אין פּראָצעס וועגען אונטערצינדען דעם רייכסטאַג.

צו די פארשטעהענדיגע שטאט-ראט וואהלען

וואסערע אויסזיכטען עס האט די יודישע בעפעלקערונג

ס'איז שוין מעהר ווי זיכער, אז אנהויב יאנואר האט פערעפענטליכט ווערען א פעראָרדנונג וועגען די וואהלען צום לאָדזשער שטאָטראַט, לויט דער אָנגע נומענער וואהל־אָרדינאַציע וועלען די וואהלען דאַר פען פאָרקומען אין 90 טעג. א־ום באַכ'ן פערעפענטלי כען די פעראָרדנונג. צוליב חגאות וועלען מן הסתם די וואהלען פאָרקומען סוף אפריל. גענוג צו רעדען איצטער וועגען די איצטיגע אויסזיכטען ביי דער פאָרשטייענדיגער וואהל־קאמפאניע איז צופריה שוין צוליב דעם אליין וואָס ביז היינט ווייסען מיר נאָך נישט די אָפיציעלע וואהל־אָרדינאַציע, וועלכע וועט פאַרעפנטליכט ווערען.

איצט קען אָבער איצטער פעסטגעזעצט ווערען, אז האט נייע סיסטעם וואָס וועט איצטער איינגע־פיהרט ווערען מאכט ביי אונז אן איבערראַשנדע אויפֿ־ניש און עס וועלען מעגליך, דיין אַ עלכע געוואל־דיגע סיורפריזען אויף וועלכע מ'האט ביי אַלע ביז איצטיגע וואהלען זיך גאַרנישט געקענט פאָרשטע־לען, און אַ צווייטער מאָמענט מוז אונטערגעשטראָ־כען ווערען, דאָס איז אגב דער ווייכטיגסטער מאָמענט פון דער גאַנצער וואהל־אַקציע דאָס איז דער אופן ווי אזוי מען וועט צוטיילען די שטאָט אויף וואהל־ראַיאָנען און די צאָהל מאַנדאַטען וואָס יעדער ראַ־יאָן וועט וועהלען, נאָר לאָמיר גיין כסדר, פריהער איז געווען אַזוי: אַ געוויסע פּאָליטישע, ווירטשאַפט־ליכע אָדער סתם גרופּע, האָט געקענט אַריינטראָגן אַ ליסטע פון קאַנדידאַטען און בעקומענדיג פאַר דער ליסטע אַ געוויסען נומער, האָט די דאָזיגע גרופּע געפּרופען איהרע סימפּאַטיקער צו שטימען אין דער גאַנצער שטאָט נאָר אויף דעם נומער, קאָן פלעגט מען ציילען אַלע נומערען וואָס די ליסטע האָט בעד־ גאַנצען אין גאַנצען שטאָט און אלים דיזער צאהל, לגבי אַנדערע פלעגט מען מיט אַ געוויסען סיסטעם אויסרעכענען וויפיל קאַנדידאַטען די ליסטע בעקומט און אַלס פאָרשטייער פלעגען אַריין די פערזאָנען, וועלכע זענען געשטאַנען די ערשטע לויטן דער ריגה אויף דער ליסטע.

איצט וועט זיין נאָר אַנדערש.

קודם כל וועט מיט זיך די שטאָט פאָרשטעלען נישט איין וואַהל־ראַיאָן. נאָר אַ סך ראַיאָנען. במילא וועט מען שוין דאַרפען אַריינטראָגען נישט איין ליסטע פאַר דער גאַנצער שטאָט, נאָר אַזויפיל ליס־טעס, וויפיל ראַיאָנען די שטאָט וועט האָבען. באַטיר ליך האָט מען אויך דאָס רעכט אַרויסצושטעלען ליס טעס נאָר אין אַ טייל ראַיאָנען, יעדער ראַיאָן קלייבט אַ געוויסע צאָהל ראַטמענער. יעדע ליסטע וועלכע ווערט אַריינגעטראָגען אין אַ וואַהל־ראַיאָן בעקומט אַ נומער, מ'קען אָבער אַזוי בעוואָרגען אַז יעדע גרופּע זאָל אין אַלע ראַיאָנען האָבען איין און דעמזעלבען נומער, וואָס פערלייכטערט די וואהל אַגיטאַציע, דער בירגער שטימט אַזוי פיל מאָל, ווי פיל דיין ראַיאָן גיט מאַנדאַטען. למשל איין ראַיאָן קלייבט פינף ראַטמענער, דער נומער פון דער ליס־טע איז איינס און אויף דער ליסטע פיגורירען פינף קאַנדידאַטען גיט דער בירגער אַפּ אַ צעטעל אויף וועלכע עס שטייט אַנ'איינס (דאָס הייסט דער נו־מער פון דער ליסטע) און אַ חוץ דעם מוז דער ביר־גער) איין און דעמזעלבען נאָמען און דאָס מוז דווקא דאָס הייסט אַלע קאַנדידאַטען פון דיין ליסטע, ער קען אָבער אויך אָנשרייבען פינף מאָל (אָדער וויני־גער איין און דעמזעלבען נאָמען און דאָס מוז דווקא נישט זיין דער ערשטער פון דער ליסטע, נאָר ווער עס געפעלט איהם: דער דריטע, דער פינפטער, מ' קען אויך צוטיילען די פינף שטימען צווישען צוויי אָדער דריי קאַנדידאַטען, אַזוי אַרום גיט מען דעם בירגער די מעגליכקייט צו שטימען פאַר דער פער־זאָן, וועלכע די פערזאָנען (נאַטירליך נאָר פון איין ליסטע), וועלכע זענען איהם סימפּאַטיש.

דעריבער קען זעהר לייכט פּאַסירען, אַז ווען אַ געוויסע פערזאָן איז פּאָפּולער אין אַ געוויסען ראַיאָן קען ער שלאָגען אַלע אַנדערע קאַנדידאַ־טען, הגם זיי מעגען זיך זיין זעהר גרויסע פּאָלי־טישע פיהרער. באָך די וואַהלען צייהלט מען די שטי־ מען אין יעדער וואַהל־ראַיאָן באַזונדער, וואָס יעדער ליסטע האָט בעקומען, לויט דער פּראָפּאָרציע ווע־קען מען אויס וויפיל מאַנדאַטען די ליסטע בעקומט בכלל און דאַן ערשט שטעלט מען פעסט, לויט די אָפּגעגעבענע שטימען אויף יעדער פערזאָן בעזונ־דער, ווער עס בעקומט דעם ערשטען מאַנדאַט, דעם צווייטען א.אַ.וו.

אַזויפיל די טעכנישע זייט פון די צוקונפטיגע וואַהלען. ווי דער לעזער זעהט וועט די הויפּטראָל דאָ שפּילען די צוטיילונג פון דער שטאָט אויף וואַהל־ראַיאָנען, און די צאָהל מאַנדאַטען, וואָס יעדער ראַיאָן וועט קלייבען, ווען למשל, מ'זאָל אַ טייל באַוואָגען־עיסקא פערבינדען מיט אַ געגענט וואו עס געפינען זיך נישט קיין יודען, קענען די יודישע שטי־מען בטל בשישים ווערען. דאָסזעלבע וועט אויך פאַר קומען ווען די יודישע שטימען וועלען צושפּליטערט ווערען אויף אַ סך יודישע ליסטעס און פון דער צווייטער זייט וועט מעהר ווי וואַהרשיינליך זיין נאָר צוויי שטאַרקע נישט יודישע ליסטעס.

אויב מיר קענען אָבער קיין השפעה נישט האָבען אויף דער צוטיילונג פון דער שטאָט אויף די בע־זונדערע וואַהל־ראַיאָנען, ווייל דאָס געהערט צו דער קאָמפּעטענץ פון דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט קען מען אָבער פיל אויפטון דורך אַ געוויסער פער־שטענדיגונג צווישען אַלע יודישע בירגערליכע גרופּירונגען, אויב אַזאַ אַ פּרוב זאָל האָבען דעמזעלבען מזל ווי אַלע ביזאיצטיגע פּרובען, אויף דער יודי־שער גאַס, דאַן וועט מען מוזען ווידער קאָמבינירען כדי נישט צו הערלאָזען אַז די 212 טויזענד יודישע בירגער פון דער שטאָט לאָדז זאָלען בלייבען אָהן אַ געהעריגער רעפּרעזענטאַנץ אין דער זעלבסטפער־וואַלטונג.

מאג. מ. באַלבערישסקי.

DR. MED.
H. Różaner
הויט,ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע
NARUTOWICZA 9, tel. 128-98.
עמפּפאַנגט פון 10—8 און פון 5—8 אָוו.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און געשלעכטס־
קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע־בעהאַנד־
לונג און ספּעציעלע בעראַטונג.
צ־ל־ע א־ר־ט צ־נ־א ל־י־ז־ע־ן.
נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—1 בײטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

די „פילזנער" ביער וועט אַרויס־געשטויסען ווערען פון א"י

ירושלים (יט"א) די צענטראַלע פון די א"י־ברויעריען אין ראשון־לציון טיילט מיט, דאָס עס זענען איינגעקויפט געוואָרען אין טשעכאָסלאָ־וואַקיי נייע מאַשינען פאַר א מיליאָן פראַנק. די נייע מאַשין־איינריכטונג וועט ערלויבען צו פער־גרעסערן און פערבעסערן די ביער־פּראָדוקציע אין א"י און אַרויסשטויסען די „דייטשע פּילזנער" און אַנדערע סאָרטען ביער.

עמיר אַבדולאַה וויל ווערען גרויס־מייסטער פון די מאַסאָנען

ירושלים (יט"א) עמיר אַבדולאַה, וועל־כער איז צוגעשטאַנען צו די מאַסאָנען נאָך מיט 25 יאָהר צוריק, ווען ער האָט געוויילט אין קאָנסטאַנ־טינאָפּאָל, איז אַריינגעטרעטען אין דער אַראַביש־רעדענדער אַבטיילונג פון מאַסאָנען־לאָזשע „נור על מקמע" און פּרעטענדירט צום אַמט פון גרויס־מייסטער פון דער לאָזשע.

די יודישע מיטגלידער פון דער א"י־דיגער מאַסאָנען־לאָזשע זענען געגען דער דאָזיגער קאַנ־דידאַטור, וועלכע קען פיהרען צו געוויסע פּאָלי־טישע קאָנסעקווענצען.

די אונאויפהערליכע רעפּרעסיעס געגען „אומלעגאַלע" עולים

ירושלים (יט"א) די רעפּרעסיעס געגען „אומלעגאַלע" אַריינגעקומענע עולים ווערען פאַרש־געזעצט, לעצטענס איז אַרעסטירט געוואָרען דער יודישער שוסטער אליהו קאָהען, וועלכער איז גע־קומען קיין א"י אין 1908 אַלס איין־יאָהריג קינד, ערשט נאָכדעם ווי עס איז איינגעצאָהלט געוואָרען אַ קויציע איז קאָהען בעפרייט געוואָרען, כדי צו בעווייזען, אז ער וואוינט אין לאַנד פון קינד־ווייז אָן.

אַ צאָהל בוכאַרישע און אַפגאַניסטאַנער יודען זענען אַרעסטירט געוואָרען צוזאַמען מיט זייערע פאַמיליעס, דערונטער קליינע קינדער, אַלס אומלע־גאַלע אימיגראַנטען.

תל-אביב וואַקסט זיך שנעל פונאַנדער

תל-אביב (יט"א) לעצטענס זענען פער־צייכענט געוואָרען אַ רייהע נייע פאַקטען, וועלכע אילוסטרירען דעם שנעלען וואוקס פון תל-אביב. דער בירגערמייסטער דיזענהאָף האָט זיך געווענ־דעט מיט אַ בריף צום פּאָסט־דירעקטאָר הוטסאָן, אַנווייזענדיג אויף די אונבעקוועמליכקייטען, וועלכע ענטשטעהען צוליב דער פערשפּעטיגונג ביים בא־זאָרגען די נייע טעלעפאָן־אַבאָנענטען מיט טעלע־פאָן־אַפּאַראַטען. דער פּאָסט־דירעקטאָר האָט דערויף געענטפערט, אַז דער פּאָסט־דעפּאַרטמענט האָט נישט פאָראויסגעזעהען אַ שנעלען וואוקס פון דער טעלעפאָן־נעץ אין תל-אביב, וואָס עס פיהרט צו אַ פערשפּעטיגונג ביים דורכפיהרען די אינסטאַ־לאַציעס. די באַרקלי־באַנק האָט בעשלאָסען צו עפענען אַ צווייטע פיליאַ אין מערב־טייל פון תל-אביב, לויטן ביישפּיל פון אַנגלאָ־פּאַלעסטיין־באַנק וואָס האָט אויך געעפענט אַ פיליאַ, כדי צו בעדי־נען די קליענטעלע אין מערב־טייל פון שטאָדט. תל-אביב וואַקסט זיך פונאַנדער אַלץ מעהר און טייל אינסטיטוציעס און פירמען האַלטען פאַר נוי־טיג צו עפענען אָבטיילונגען אין די נייע שטאָדט־טיילען, וואָס ליגען ווייט פון איצטיגען שטאָדט־צענטער.

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאָלגענדע טעג!
גרויסע פּרעמיערע!
א. ג.
אונטער דיין שויך
אין די הויפּט־ראָלען:
Adam Brodzisz
Marja Bogda
דער זאַל איז צענטראַל בעהייצט.
אָנהויב פון די סעאַנסען טעגליך 4.30 נ"מ
שבת און זונטאָג—12.30 אַ זייגער בײטאָג.

די „סובאָטניקעס" אין טשילע

זיי בעטראַכטען זיך אַלס יודען וואַרטען אויף משיח׳ן און אונטערשטיצען דערוויל די ציוניסטישע פאָנדען.— זיי זאָגען אַז זיי שטאַמען פון ערשטע מאַראַנען, וואָס זענען געקומען קיין טשילי אין 17-טען יאָהרהונדערט

האָט ווייט אויף דרום פון טשילע, אויף די בערגיגע פעלדער און אין די געדיכטע וועלדער פון דער פּראָווינץ קורא־קאַוטין צעוויט אָהן צו שפּרייט צווישען דער איינגעבוירענער אַראַאוקאַני־שער (אינדישער) בעפעלקערונג, געפינט זיך אַ נאַב דערבאַרער שטאַם, וואָס אונטערשיידעט זיך פון די איבעריגע איינוואוינער פון טשילע. אַ שטאַם, וואָס היט אָפּ זייערע מנהגים און ריטואַלען, קלאַמערט זיך שטאַרק ביי די אַלטע טראַדיציעס און מישט זיך נישט צוזאַמען מיט דער אַרומיגער סביבה, דאָס זענען די „סובאָטניקעס" וואָס זענען צעוואָרפען איבער די שטעטלעך קוסקאַ, קאַוטין, מעליפּקאַ, לאַנקימאַי און אַנדערע, ווי אויך אין די פּראָווינצען פון סטע פאַרמעס אין די הויכע קאָרדילעריען בערג. זייער צאָהל איז נישט גרויס, זי רעכענט קוים ביז זעקס הונדערט משפּחות, די מעהרהייט פון זיי זענען אָרימע לאַנדאַרבייטער, אַ טייל פערנעמען זיך מיט האַקען די אורוואַלדע וועלדער, ס'געפינען זיך צווישען די אויך בעל־מלאכות, קליינהענדלער און פּראָפעסיאָנאַלען — לעהרערס, רעגירונגס־בעאַמטע, אַפּטייקערס א.אַ.וו. אָבער אַלעמען פון אַן דעם שטאַם בינדט צונויף די אַנגעהעריגקייט צו איין גלויבען, צו דער אַזוי גערופענער „יודישער קירכע".

ווער, איגענטליך, זענען אָט די „סובאָטניקעס" איז שווער צו זאָגען. זיי זענען ווייניג־וואָס אויס געפאָרשט, און ס'זענען וועגען זיי פאַראַן ווייניג ווי סענסאַציאָנעלע מאַטעריאַלען, די אַליין בעהויפּטען. אַז זיי שטאַמען פון די ערשטע מאַראַנען וואָס זענען געקומען קיין טשילע אין מיטען פון דעם 17־טען יאָהרהונדערט. זייערע אורזיידעס זענען אַנטלאָפען פון שפּאַניען, ראַטעווענדיג זייער לעבען פון די שייטערהויפענס פון דער הייליגער אינקוויזיציע, ווען ס'האָט זיך אָנגעהויבען די בעזעצונג און קאָ לאָניזירונג פון די נייע שטחים, וואָס זער בעריימ טער קאָנקוויסטאַדאָר, גאַרסיאַ הורטאַדאַ דע מענדאָ־סאַ, צוזאַמען מיט׳ן שפּאַנישען קאַפּיטאַן און טרובאַ־דאָר, אַלאָנסאָ דע ערסיליאַ אי סוניגאַ, האָבען איינ גענומען אין דער אַנטאַרקטישער געגענט פון טשי לע, און ווען ס'האָבען זיך אָנגעהויבען צו ענטוויק לען די ביי־געשאַפענע שטעט אָסאָרנאַ, אנגאָל און קאָנסעפּסיאָן האָבען די איינגעוואַנדערטע יודען זיך בעזעצט אין די געגענטען פון דער איצטיגער שטאָט טעמוקאָ, כּעדי אַ האַלטענדיג זייער יודישקייט אונטער פאַלשע נעמען, כדי אָפּצונאַרען די אויפמערקזאַמ קייט פון די וואַכעדיגע, בלוטדורשטיגע יעזואיטען. קיין זאַך האָט נישט אַרויסגעוויזען זייער סעמיטי טישען אָפּשטאַם. זייערע נעמען קלינגען העכסט שפּאַניש, ווי מיגועל כאַראַ, כואַן דוען דיאַס טאָרעס, באַסע דעל קאַרמען, סעגורא, סיבינאַ, טיפּוענטעס א.אַ.וו. און די מאַראַנען האָבען געפיהרט אַ לעבען ווי אמת'ע פרומע קאַטאָליקען.

דגם די טשילענער „סובאָטניקעס" זענען נישט קיין מאָל בעטראַכטען זיי זיך אַלס יודען. זייער קירכע האָבען זיי אַרגאַניזירט כדי אויסצופיהרען זייערע

(בריף פון טשילע)

רעליגיעזע בעדערפענ'שען, זיי גיבען זיך הויפּט־זעכליך אָפּ מיט דעם ביבעל־שטודיום, וואָס איז דער הויפּט־יסוד פון זייער אמונה. די רעליגיעזע צערע מאָניעס וואָס זיי היטען אָפּ זענען לויט דעם 23־טען קאַפּיטעל פון ספר ויקרא. די היטען שטאַרק אָפּ דעם שבת, אין וועלכען טאָג די טוען אַבסאָלוט קיין אַרבייט נישט. און פערדינגענדיג זיך אַלס האָלץ־העקערס אין די וועלדער שטעלען זיי דעם ערש־טען תנאי נישט צו אַרבייטען שבת. פון די יום־טובים היטען זיי אַממעהרסטען אָפּ סוכות: זיי בער־לאָזען זייערע היימען און וואוינען דעם גאַנצען יום־טוב אין סכות, ספּעציעל אויסגעבויט פון בלע טער און סכך.

די אידעע פון משיחות איז גאַנץ שטאַרק איינ געוואָרצעלט ביי די טשילענער „סובאָטניקעס" זיי גלייבען באמונה שלימה, אַז ס'וועט קומען אַ צייט ווען משיח וועט זיי דערשייבען און דאַן וועט גאָט אויפֿ לייזען זיין דערוויילט פאָלק און עס צוריקפיהרען אין אַלטען לאַנד, וואו ס'וועט צוריק אויפגעבויט ווע רען דער בית־המקדש, דעם הויפּטגלויבען כאַר זייער משיחיזם שעפּען זיי פון די נביאים עמוס (קאַפּיטעל 9) און מיכה (קאַפּיטלען 4—1)

נאָך דער מלחמה האָט זיך דערקייקעלט צו די קאַמפּען (פּאַרמעס) און וועלדער פון קורא־קאַאוטין אַנ'אויסטערלישע ידיעה אַז די ענגלישע טרופּען און גענעראַל אַלענבי האָבען פערנומען ירושלים, שפּעטער האָבען די סובאָט ניקעס זיך דערוואוסט וועגען דער באַלפור־דעקלאַראַ ציע און דעם טראַקטאַט פון סאַן רעמאָ. די ידיעות האָבען אַ'ויסגערופען אַנ'ענטוזיאַזם ביי די סובאָט ניקעס און אָנגעפילט זייערע הערצער מיט אַנ'אי־בערצייגונג אַז די היסטאָרישע שעה פון זייער אויס לייזונג און שיבת ציון איז געקומען.

אין אַ שריפטליכע ווענדונג האָבען די סובאָטני ניקעס פעטיציאָנירט פון דער ציוניסטישער פעדעראַ־ציע די אָפּצושיקען קיין פּאַלעסטינע, און נאָך מעהר, זיי האָבען אָנגעהויבען צו ליקווידירען זייער האָב און גוטס און זיך גרייטען אין וועג אַריין.

די ציוניסטישע פעדעראַציע אין טשילע האָט דאַן צו ווייטען געגעבען וועגען דעם ענין קיין ירו־שלים און לאָנדאָן, ס'האָט זיך אָנגעהויבען אַ דויערענדע קאָרעספּאָנדענץ, בריף זענען געלאָפען אַהין און אַהער, אָבער דער ענין האָט זיך נישט צ'ריהר געטון פון אָרט: די מעהרהייט פון די סובאָ־טניקעס האָבען נישט געקאָנט אויף רייזע־הוצאות.

און ווען די האָבען שוין פערלוירען דעם גע־דולד צו וואַרטען, האָבען זיי זיך געווענדעט צום ענגלישען קעניג מיט אַ פּעטיציע, אַז מ'זאָל זיי גע־בען באַהדען אין ארץ־ישראל, וואוהין די זענען מס כים גיין צו פוס. די ענגלישע רעגירונג האָט אי־בערגעגעבען זייער פּעטיציע צו דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, וואָס ס'איז מיט איהר געוואָרען איז נישט בעוואוסט.

מ. ריזענבערג.

צום קאַרנאַוואַל!
עמפּפעהלט
דעם גרעסטען אויסוואהל
פון די בעסטע אינ־ און אויסלענדישע
פערפומען
ווי אויך אַלערליי
קאָסמעטיק
צו די ביליגסטע פּרייזען
די מאָדערנסטע פּערפומעריע
J. DRUKIER, Zawadzka 5
tel. 175-92.
:—: פּאַר ענגראָסיסטען פּערדיענען ראַבאַט. :—:

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט“

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען-געריכט

פארשריפטען וועגען הכנסה-שטייער

צוריקגעקומענע אדער אנגעקומענע קיין פוילען הייבען אן צו צאהלען הכנסה-שטייער ערשט נאך א יאהר דא וואוינען.

„ליצענציעס“ פאר הויזירער

בעלי מלאכות וועלכע גייען איבער די הייזער פארליכטען לעכערדיגע כעס, צורעכט מאכען א שלאס, א טיר, שירעמס, דיגער'ס, א.א.וו. דארפען בלויז אין דעם פאל זיין פערזעהען מיט א ליצענציע אויב זיי לאזען זיך א וועק ארבייטען אויף א מהלך ווייטער ווי פופצען קילאמעטער פון זייער וואוינארט.

אויפ'ן שטח פון זייער שטענדיג וואוינארט דארפען די אויסגערעכענטע הויזירער קיין ליצענציע נישט בעזיצען.

ריטשאלט פון אומזאץ-שטייער

אויב מען צאהלט נישט דעם ריטשאלטירטען אומזאץ-שטייער אין די בעשטימטע טערמינען פארליהרט מען נישט דורכ'ן דעם די הנחה אויפ'ן ריטשאלט, מען מוז באר בעצאהלען שטראף-ציגוען און עקזעקוציע-קאסטען.

אין פאל ווען מ'ליקווידירט אן אונטערנעהמונג און מ'מעלדעט וועגען דעם גלייך דעם פינאנץ-אמט ווערט דער בעטרעפענדער ריטשאלטירטער אומזאץ שטייער, אנהייבענדיג פון נעכסטען חודש, גלייך אנולירט.

פערזאמלונגס-פרייהייט

אויף פערזאמלונגען פון מיטגלידער פון לעגאל-עקזיסטירענדע פעראיינען און געשלאסענע לאקאלען איז נישט נויטיג קיין ערלויבניש און וועגען אזעלכע פערזאמלונגען דארף אפילו אויך נישט געמאלדען ווערען דער מאכט.

רעכט אויף עקסמיסיע-תביעות

יעדער שותף פון אן אומטיילבאר הויז אומאפהענגיג וויפיל פראצענט פערמעגען ר'בעזיצט איז בערעכטיגט נישט בלויז צו מאהנען פון די לאקאטארען זיין חלק דירה-געלד נאר אויך ארויסצוטרעטען מיט אן עקסמיסיע תביעה.

רענטע פאר ארבייטס-אינוואלידען

רעכט אויף אינוואלידען-רענטע האבען אזעלכע אנגעשטעלטע וועלכע זענען געווארען אומפעהיג אויסצופיהרען זייער בערוף צוליב שוואכקייט אדער קראנקהייט און דאס אויך באר אין דעם פאל, ווען די אומפעהיגקייט, וואס מוז זאגב בעטרעפען מינדעסטענס פופציג פראצ. איז ענטשטאנען שוין נאכדעם ווי דערזעלבער אנגעשטעלטער האט דורכגעמאכט זעכציג איינצאהלונגס-חדשים.

קוים האנדעלט זיך וועגען אן אומפעהיגקייט וואס איז ענטשטאנען אלס פועל יוצא פון אן אומגליקספאל, קאן אנערקענט ווערען אן אינוואלידען-רענטע אפילו ווען מ'האט באך נישט דורכגעמאכט קיין פולע זעכציג איינצאהלונגס-חדשים.

וויבאלד די ארבייטס-אומפעהיגקייט איז ענטשטאנען נישט צוליב אן אומגליקספאל און קיין זעכציג איינצאהלונגס-חדשים האט דער בעטרעפענדער אנגעשטעלטער אויך נאך נישט דורכגעמאכט בעקומט ער נישט קיין אינוואלידען-רענטע נאר אן איינמאליג אפפארטיג געלד.

דאס אפפארטיג געלד ווערט ארויסגעגעבען אין דער הויך פון בעטרעף פון איינ'עהריגען דורכשניטליכען גרונט-פערדינסט.

די פרעטענציע אויפ'ן אפפערטיג געלד ווערט פערעלטערט נאכן אפלויף פון 1 יאהר, רעכנענדיג פון טאג ווען די תביעה איז געמאלדען געווארען.

ציווילע און שטראפליכע פעראנטווארטליכקייט ביי „ספולקעס“ מיט בעגרענצטע האפטונג.

פערוואלטונגס-מיטגלידער פון „ספולקעס“ מיט בעגרענצטער האפטונג, וועלכע האבען אנגעגעבען אין האנדעלס-רעגיסטער פאלשע פרטים און דורכדעם פערשאפט שאדען די קרעדיטארען, טראגען א סאלידארישע פעראנטווארטליכקייט לגבי די געליטענע, צוזאמען מיט דער „ספולקע“ אין משך פון 5 יאהר א חוץ דעם דראהט די דערמאנטע פערוואלטונגס-מיטגלידער א געלד-שטראף ביז 15 טויזענד זל. אדער תפיסה ביז 1 יאהר.

די פערוואלטונגס-מיטגלידער אדער ליקווידאטארען זענען פעראנטווארטליך פאר דער ספולקע, אויב זיי האבען איהר פערשאפט שאדען דורך איבערטרעטען די בעשטימונגען פון אפמאך, פערפליכטענדע געזעצען אדער די אנגענומענע סוחרישע פרינציפען.

וויבאלד די „ספולקע“ איז נישט ארויסגעטרעטען אין משך פון 1 יאהר נאכ'ן ענטדעקען די שולד געגען שולדיגען מיט א תביעה וועגען ענטשעדיגונג, איז דאן יעדער שותף בערעכטיגט אליין אונטערצונעמען אזא אקציע לטובת דער „ספולקע“.

אין פאל, ווען אן עקזעקוציע געגען א „ספולקע“ ווייזט זיך ארויס פאר נישט צוועקמעסיג, זענען דאן די פערוואלטער פערזענליך און סאלידאריש פעראנטווארטליך פאר די בעטרעפענדע התחייבות'ן, סיידען זיי האבען זיך אין דער געהעריגער צייט געווענדען וועגען ערקלערען דער „ספולקע“ אנ'אובארלאשטש, אדער האבען אונטערנעמען א רעגולאציע-אקציע.

קוים האבען די פערוואלטער, אדער ליקווידאטארען פון א „ספולקע“ מיט בעגרענצטער האפטונג פערנאכלעסיגט דאס ערקלעהרען אנ'אובארלאשטש דראהט זיי א חוץ דעם אויך נאך א געלד שטראף ביז 3 טויזענד זלאטעס אדער ארעסט ביז 3 חדשים.

די פערוואלטונגס-מיטגלידער און ליקווידאטארען פון א „ספולקע“ מיט בעגרענצטער האפטונג דראהט א געלד-שטראף ביז 10 טויזענד זל. פאר קויפען אדער אננעהמען פאר א משכון איהרע אייגענע אודזשאלען, א געלד-שטראף ביז 3 טויזענד זלאטעס אדער ארעסט ביז 3 חדשים פאר דערלאזען אויסשטעלען א דאקומענט פאר א פארציינער, אדער „זלעצעניע“ אויף אנ'„אודזשאל“ אדער רווחים.

אין אלע אויסגערעכנטע פעלען, מעסטען אויס די שטראפען די אלגעמיינע געריכטען.

פאר נישט צושטעלען אין האנדעלס-רעגיסטער א בילאנס, א חשבון פון הזקות און רווחים, א בעריכט און א רשימה פון די שותפים, פאר נישט פיהרען קיין ביכער פון „אודזשאלען“, נישט צוזאמענרופען קיין שותפים-פערזאמלונג, פאר נישט געבען קיין ערקלערונגען די בערופענע מאכט-ארגאנען און פאר נישט איבערשיקען אין האנדעלס-מיניסטעריום די אקטען, דאקומענטען און בעריכטען דראהט א געלד-שטראף ביז 3 טויזענד זל.

די שטראף מעסט אויס דאס רעגיסטער-געריכט. אויף א פסק-דין קען דערלאנגט ווערען אין משך פון 8 טעג א אפעלאציע.

Dr. med.
Z.Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
עהמט אויך אן אין לעטשניצע זגעיר זשער 17 פון 11—1 און פון 2—3 נאכמ.

נייע געזעצען

אפצאהל פון האנדעל מיט אלקאהאל-געטראנקען

אין לעצטען נומער דוז. אוסטאווז איז דערשינען א פעראָרדנונג פון פינאנץ=מיניסטער, לויט וועלכער דער אפצאהל פון האנדעל מיט אלקאהאל-משקאות ווערט פערקלענערט לויט פאלגענדע נארמען:

פון הורט=פערקויף פון אלקאהאל-געטראנקען בעטרעפט דער אפצאהל 300 זל. יעהרליך (פריהער 450), פון הורט-פערקויף פון וויין, מעהר, ביער, ווערט גענומען אנ'אפצאהל – 96 זל. א יאהר (פריהער 160).

פון דעטייל=פערקויף פון אלערליי אלקאהאל משקאות אין פערמאכטע כלים — 132 זל. (פריהער 200), פון מעהד, וויין און ביער – 36 זל. (פריהער 50); אין פערמאכטע כלים און אויך גלעזלעך פון אלערליי אלקאהאל-געטראנקען אין ערשטקלאסיגע רעסטאראציעס בעטרעפט דער אפצאהל פון פערקויף – 730 זל. (פריהער 900), אין צווייטראנגיגע רעסטאראציעס – 288 זל (פריהער 400), אין אכסניה'ס אהן געקאכטע מאכליב – 132 זל. א יאהר (פריהער 200), פון פערקויף פון וויין, מעהד און ביער ווערט גענומען אנ'אפצאהל 72 זל. א יאהר (פריהער 100). שטענדיגע בופעטען, וואס פערקויפען אלקאהאל-געטראנקען, צאהלען 60 זל. א יאהר, (פריהער 100), וואס פערקויפען בלויז וויין, מעד און ביער צאהלען 24 זל. (פריהער 25) צייטווייליגע בופעטען וואס פערקויפען אלערליי געטראנקען צאלען 10 זל. א מעת לעת, בלויז וויין ביער און מעד – 5 זל. א מעת לעת.

די פעראָרדנונג טרעט ארייין אין קראפט פון 1 יאנואר 1934.

פערזיכערונגען פון סעזאן-ארבייטער

לויט דער לעצטער פעראָרדנונג פון מיניסטער איבער עפענטליכער השגחה ווערט ביים צוטיילען ארבייטסלאזע אונטערשטיצונג לגבי סעזאן-ארבייטער די נויטיגע צאהל ארבייטסטעג אין משך פון די 12 חדשים פערזיכערונג אזוי פערקלענערט, אז פאר אנ'ארבעטס-וואך וועלען ווערען בערעכנט 4 ארבייטס-טעג.

פון דער דערמאנטער הנחה וועלען בעניסען אלע סעזאן-ארבייטער, וועלכע וועלען מעלדען זייערע פאָדערונגען ביזן 31 מערץ 1934. מעלדען קענען זיך אויך די יעניגע סעזאן-ארבייטער, וועלכע האבען זיך געווענדען פארן 23 דעצעמבער, 1933 נאך דער אונטערשטיצונג, נאר האבען זי נישט בעקומען צוליב'ן פעהלען די נויטיגע צאל ארבייטס-טעג.

Dr. med. **H.LUBICZ**
ספעציאליסט פאר ווענערישע און געשלעכטס-קראנקן
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אווענד, זונטאג פון 9—11 בייטאג.

זיין שטיף-פאטער.

(סקיצע) פון ק. מיכא

העדרי האט זיך פערצויגען מיט'ן רויך פון זיין סיגארעט און געזאגט:

— אז דו ביזט שוין יא אזוי צודריגגליך און ווילסט וויסען דעם אמת וועל איך דיר דערציילען וועגען איך האב צו פערדאנקען מיט מיין ערפאלג אין לעבען, אהן איהם וואלט איך מסתמא פערבליבען א גארנישט.

— ווער זשע איז ער? — האב איך געפרעגט.

— דאס איז מיין שטיף-פאטער, יא, נישט קיין אנדערער ווי מיין שטיף-פאטער. — ער מיט קאפ:

אז מיין פאטער איז געשטארבען — האט העדרי אנגעהויבען, — בין איך אלט געווען סך הכל פיר יאהר. זיין געזיכטס געדענק איך קוים. בלויז איין סצענקע איז ביי מיר געבליבען איינגעקריצט אין זכרון. ער האט מיך אונטער אין דער הויך מיט זיינע ארעמס און וואפט מיך ווידער אונטער אין דער לופטען, און איטליכעס מאל, בשעת ער האט מיך ארויין אין זיינע ארעמס קושט ער מיך אזוי שטארק הייס, ליידענשאפטליך, מיר געפעלט נישט אט די שפיל און איך בין צופרידען ווען ער לאזט מיך אפ. ווי מיין מוטער פלעגט מיר שפעטער אפטמאל דערציילען האט מיך מיין פאטער מורא'דיג ליב געהאט און ער פלעגט אפילו אפטמאל אויפשטיין ביינאכט אוועקשטעלען זיך איבער מיין בעטעל און זיך נישט קענען זאט אנקוקען אויף מיר א שלאפענדיגען.

ווען איך בין אלט געווען פינף יאהר, האב איך שוין געהאט אן'אנדערען פאטער.

מיין מוטער איז געווען א צארטע בלאסע פרוי. ווען מען האט מיר דאס ערשטע מאל פארגעשטעלט מיין שטיף-פאטער האב איך זיך צויאמערט אויף א קול און האב זיך א ווארף-געטון צו דער מוטער. ער האט מיך פיינט בעקומען, פון דעם ערשטען אנבליק.

זיין שנאה האט זיך ארויסגעשפראכען אין דעם, וואס ער פלעגט מיך נישט בעמערקען. ער האט שטענדיג געקוקט עפעס ווי איבער מיין קאפ, גלייך ווי ער וואלט מיך גאר איבעראנצע נישט געזעהען, דאס האט מיך שטארק פערדראסען. איינמאל געדענק איך, ווען ס'זענען ביי אונז געזעסען געסט, האט זיך מיין מוטער פאר זיי בערימט מיט מיינע מאלערייען (איך פלעג פון קינדווייז אן מאהלען מעגעשעלעך) צווישען וועלכע עס איז געווען אויך דאס בילד פון מיין שטיף-פאטער.

— טו באר א קוק, — האט די מוטער געזאגט דערלאנגענדיג איהם דעם בויגען פאפיר. — ס'איז דאך טאקע זיך, ערבליך?

האט ער א קוק געגעבען דערנאך האט ער אויפמערקזאם צום ערשטען מאל, זיך א ווילע איינגעקוקט אין מיר און א זאג געטון:

— נישט שלעכט...

איך האב דערפיהלט, אז מיין הארץ האט אין מיר אנגעהויבען שרעקליך צו האקען, איך בין אנטלאפען צו זיך אין צימער, א פאל געטון אויפן בעטעל און האב זיך מיטן קאפ איינגעגראבען אין קישען פאר פרייד און פאר בושה.

דאס צווייטע מאל האב איך מיך געפלייסט אויסצומאלען זיין בילד נאך בעסער און האב א שעפטשע געטון צו דער מוטער:

— וויין איהם...

ער האט מיך נישט ליב געהאט, שרעקליך נישט ליב געהאט. אפטמאל פלעג איך אויפכאפען אויף זיך זיין קאלטען, נישט-גוטען בליק, וואס האט מיך דורכגענומען מיט שנאה.

און איך האב ליב בעקומען די שנאה דייגע. אז ער איז אמאל אוועקגעפאהרען אויף א פאר טעג, איז מיר געווארען עפעס לאנגווייליג. איך האב ממש געבענקט נאך זיין שנאה...

פערדינען זיך ביי איהם א לויב — דאס איז געווען מיין אמביציע, מיין טרוים, מיין גליק, איך האב געטרוימט צו ווערען א בעריהמטער מאלער, א שרייבער, א לופטפליהער — אז איך זאל איבערראשען די גאנצע וועלט, און אז ער זאל דאס וויסען... דער עיקרשט — נישט די וועלט, נאר ער... איך האב אנגעשטרענגט אלע מיינע כוחות כדי איהם מיט עפעס צו איבעראשען...

איינמאל האב איך אונטערגעהערט ווי איינע פון אונזערע געסט האט שטיל א פרעג געטון מיין מוטער:

— און ווי בעציהט זיך העדרי צום שטיף-פאטער?

און די מוטער האט טרויעריג געענטפערט:

— זעהר שלעכט, העדרי האט איהם אזוי ביז ליב! זיי רעדען קיינמאל נישט איינע מיט דעם צווייטען...

דאן האב איך זיך בעשלאסען אין איינמאל איך אנ'אוועגט האב איך זיך אנגענומען מיט מוט און אריינגעגאנגען צו איהם אין קאבינעט, ער איז געזעסען אין ווייכען פאטעל אין האט עפעס געלייענט.

— וואס דארפסטו, יונגעלע? — האט ער קאלט א פרעג געטון.

מאכענדיג זיך הארץ און אגווענדענדיג אלע קרעפטען נישט צו זיין שרעקעוודיג האב איך געענטפערט:

— איך בין א-ייגעקומען... אז איהר זאלט נישט מיינען... מיר רעדען קיינמאל נישט איינער מיט'ן אנדערען...

— אך, אט וואס! — האט ער זיך אנגערופען און האט צום ערשטען מאל א שמייכעל געטון דערנאך האט ער א-אפגענומען די ברילען און מיט מאדנע אויבערבליטע אויגען האט ער א קוק געטון אויף מיר:

— נו, זעץ זיך, רעד...

איך האב זיך צוגעזעצט אויף דער סאפע און מיט צוטומעלטקייט ארויסגערעדט:

— פאר וואס האט איהר מיך נישט ליב?

ער האט פערווארפען דעם קאפ עטוואס אהינטער, האט זיך א-געלעהנט אויפ'ן ווייכען אנלעהן פון דעם פאטעל — און, פערקרימט דאס מויל, האט ער זיך צולאכט:

— א טשיקאווער בחור, כ'לעבען! ווער האט עס דיר געזאגט?

— איך פיהל עס! — האט איך ביי מיר ארויס געריסען.

— דו ביזט א קאמיש קינד, נו, זיץ, אפשר דא, אויב דו ווילסט...

— איך וועל זיין א בעריהמטער מענש! — האט איך פלוצלונג אומדערוואַרטעט ארויסגערעדט.

— כ'וועל דיין זעהר צופרידען! — האט דער שטיף-פאטער געענטפערט, האט צוריק אנגעטון די ברילען און האט זיך ווידער פערזונקען אין לייענען.

וואס וואלט פון מיר געווארען אהן איהם?! אהן זיינער קראַפט וואס האט מיך געטריבען און געצוואונגען צו פלייסיגער ארבייט, געהאלטען שטענדיג בעשעפט מיין אמביציע צו ווערען א בעריהמטער מענש, אבי אויסצוצייכענען ביי איהם, אבי צו געפעלען איהם, אבי צו פערדינען א לויב-ווארט פון איהם? אפשר ווען ער וואלט מיך יא געווען ליב האבען בעשיטען מיך מיט לאסקעס און קושען, וואלט איך איהם גאר אזוי נישט רעספעקטירט? ווער ווייסט?

* *

— המממ... יא! — האב איך א זאג געטון — מאדנע...

— ווילסט אפשר זעהען זיין בילד? — האט העדרי געפרעגט.

— ווייז.

העדרי איז אויפגעשטאנען און האט מיר געוויזען א פאטאגראפיש בילד, פון וועלכען עס האבען ארויסגעקוקט צוויי פערשוינען: א שעהנע פרוי, מיט א צארט געזיכט און מיט גרויסע טויבען-אויגען, און לעבען איהר — א מאן, עפעס א איינגעשרומפענע נפש פון נישט הויכען וואוקס, אין ברילען, מיט דינע, שטרענג צוזאמענגעפרעסטע ליפען, מיט שמאלע אקסלען, — ער איז מיר שרעקליך נישט געפעלען געווארען.

— דאס איז ער... — האט העדרי געזאגט און א-רויסגענומען די פאטאגראפיע פון מיינע הענט האט ער די זא-געפעליג, מיט עפעס א מאדנעם רעספעקט אוועקגעשטעלט צוריק אויף איהר ארט.

נייער פאלקסבלאט
דאס לאדזער לעבען
נייער פאלקסבלאט

זונטאג 31 יג טבת תרצ"ד	דעצעמבער זון-אויפגאנג 7.45 זון-אונטערגאנג 3.31

די ענדערונגען אין געלד-פערקעהר
דער טערמין פון אויסקויפען די צוריקגעצויגענע מטבעות און באנקנאטען

(2) כידוע זענען מיט'ן 31 דעצעמבער ה. י. ארויסגעצויגען געווארען פון פערקעהר די זילבער-נע צוויי-זלאטע-מטבעות פון גרויסען פארמאט און די איינזלאטעדיגע זילבערנע מטבעות פון אלטען טיפ.

אנהויבענדיג פונם 1 פעברואר ה. י. זענען אין פערקעהר אנגעגאנגען די דאזיגע מטבעות, וואס דאס האט געבראכט צו אומאנגענעהמע אינ-צידענטען.

אין שייכות דערמיט קלערט אויף די לאד-זער אפטיילונג פון „באנק באלסקי", אז די זיל-בערנע מטבעות, וואס זענען צוריקגעצויגען פון פערקעהר דעם 31 דעצעמבער 1932, וועלען אויסגעטוישט ווערען דורך אלע אפטיילונגען פון „באנק פאלסקי" ביז'ן 31 יאנואר 1935.

אויך וויפיל עס האנדעלט זיך אבער וועגען צוריקציהען דעם 1 יאנואר ה. י. וועלען די 10-זלאטעדיגע באנקנאטען אויסגעטוישט ווערען דורך די אפטיילונגען פון דער „באנק פאלסקי" ביז דינסטאג דעם 2 יאנואר 1934.

דער טערמין פון אויסטוישען די אנגערופענע מטבעות און באנקנאטען וועט נישט פראלאנגירט ווערען, און נאכן טערמין וועלען זיי פערלירען זייער ווערט.

ד"ר דאם רעזיגנירט אלס פרעזעס פון קאטאן-זאקען-קארטעל
סענסאציע אין די היגע אינדוסטריע-קרייזען

אין די היגע אינדוסטריע=קרייזען, האט ארויסגערופען א סענסאציע דער פאקט, וואס דער פרעזעס פון קאטאן-זאקען-קארטעל ד"ר דאם האט פלוצליג פערלאזען זיין אמט.

ד"ר דאם, וועלכער איז א שותף פון דער זאקען=פירמע „פאריזעט" איז געווען איינער פון די מיטגרינדער פון קאטאן-זאקען-קארטעל אין לאדז און ביז דער לעצטער צייט, איז ער געווען פרעזעס פון קארטעל.

די סבה פון דער פלוצליגער רעזיגנאציע איז דאס, וואס ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז ד"ר דאם האט אהן וויסען פון דער פערוואלטונג זיך געווענדעט צו דער האנדעלס-קאמער מיט א בריף, אין וועלכען ער גיט די הסכמה ארויסצוגע-בען א היגע פירמע אנ'ערלויבעניש אריינצופיהרען מאשינען פון אויסלאנד, וואס ס'איז געגען די אינ-טערעסען פון די זאקען-פאבריקאנטען,

דער דאזיגער פאקט, האט אין די היגע אינדוסטריע-קרייזען ארויסגערופען א סענסאציע.

ריזיגע אפערע פון מיליאנען דאלארען
לאדזער פאבריקאנטען האבען געליטען היזקות 80 טויזענד דאלאר
אפעריסטען אריינגעפאלען אין די הענד פון דער פאליציי

(–) אין די היגע סוחרים-און אינדוסטריע-קרייזען קאכט זיך איצט מיט א ריזיגער אקציען-אפערע, וועלכע דערגרייכט אין די מיליאנען דא-לארען, בלויז לאדזער זאלען האבען געליטען היזקות אויף 80 טויזענד דאלאר.

די הויפט-העלדען פון דער אפערע זענען א געוויסער קאסטענבוים און אדוואקאט צוואנגיים.

אין יאהר 1929 און 1930 איז געווען בע-קאנט א רייכער אינדוסטריעלער אין דראהאביטש, יאאכים קאסטענבוים, וועלכער האט זיך אנגעגעבען אלס פערטרעטער פון די נאפט-גרובענס „נדאנסק", „אלראנא", „יוריס", „וויעליטשקא", „ספינקס" א. אנד.

אין לאדז האט ער ווערבירט אקציאנערען, וועלכע ער האט פערקויפט צו 10 און 20 אקציעס צו 100 דאלאר שטיק, אזוי האבען די געליטענע געהאט היזקות צו 6 טויזענד דאלאר יעדער. נאך די טראנזאקציע איז געקומען קיין לאדז אדוו. צוואנגיים פון דראהאביטש, פארשטעלענדיג זיך אלס בעפולמעכטיגטער פון אנדערע נאפט גרובענס, און געמאכט נייעטראנזאקציעס.

אין אנפאנג האט אדוו. צוואנגיים צוגעשיקט די אקציאנערען געוויסע סומעס פון די סוחרים. שפעטער האבען די פערוואלטונגען פון די דער מאנטע נאפט-גרובענס מודיע געווען די אקציאנע-רען, אז זיי האבען נישט קיין שום רעכט צו די רווחים.

אין לאדז האבען די אפעריסטען צוגעצויגע-צו דער ארבייט א געוויסען משה האלצמאן, וועל-כער האט פערמיטעלט צווישען די לאדזער פאברי-קאנטען מיט די אפעריסטען און אויך א געוויסען ליבערמאן פון דראהאביטש.

דערוויסענדיג זיך פון דער אפערע האבען די געליטענע אין לאדז אנ'ערך 40 פערזאן דעם ענין איבערגעבען דער פראקוראטור. אדוו. צוואנ-גיים און ליבערמאן זענען ארעסטירט געווארען אין דראהאביטש, זיי ווערען אנגעקלאגט, אז זיי האבען אויפ'ן געוויסען עטליכע טויזענד פערזאן אין גאנץ פוילען. קאסטענבוים איז אנטלאפען און ווערט געזוכט פון דער פאליציי.

די טעג איז ער ווידער געקומען קיין לאדז דאסמאל אלס פערטרעטער פון קויהלען-גרובענס, און גענומען איינרעדען זיינע קליענטען, אז ס'שטעהט זיי פאר ריזיגע רווחים. דאסמאל איז ער אבער אריינגעפאלען אין די הענד פון דער פאליציי.

געגען די איבעריגע מיטהעלפער קאס-טענבוים'ס, אדוו. צוואנגיים, ליבערמאן און האלצמאן פון לאדז, ווערט געפיהרט אנ'ענערגישע אויס-פארשונג.

די סומע פון די אפערעס אין לאדז דער-גרייכט א סומע פון 80 טויזענד דאלאר. אין גאנ-צען לאנד דערגרייכען די היזקות אויף מיליאנען דאלארען.

א „שפילעוודיג" פערטעל
איטשע מיט משה'ן און קאזשימיערזש מיט באלעסלאוו'ן

(2) זינט א לענגערער צייט האט אויפ'ן באהן-שטח: לאדז–זשולקאוויצע – ווארשא גראסירט א באנדע קארטען-שפילער, וואס האט, טאג=איין, טאג-אויס בעשווינדעלט פאסאזשירען דורכן פאלש שפילען.

פאליציי האט גענומען גוט אכטונג געבען און זוכען די שווינדלער, און ס'איז געלונגען פעסט-צושטעלען, אז דאס „מעטמאטן" פלעגט פארקומען אויף אזא אופן:

אין א קופע, וואו עס פלעגט זיצען א בעי-סער אנגעטוענער מענש פלעגט אריינקומען איינער פון די שווינדלער, וועלכער פלעגט זיך – פון א ווארט צו א ווארט – בעקענען מיטן פאסאזשיר, און דערנאך, אין א געמיטליכען שמועס דערציילן, אז ער איז א ליידענדער מענש און ער פאהרט קיין ווארשא צו א פראפעסאר...

א ווילע שפעטער פלעגען אין א וואגאן אריין נאך דריי פערזאן, וועלכע פלעגען זיך בעקענען בלומערשט מיט'ן „חולה", וואס פאהרט קיין ווארשא און ס'פלעגט נישט לאנג געדויערען און מען איז שוין געזעסען ביים „תהלים'ל" און איהם געטאטשט פון אלע זייטען.

אז דער פאסאזשיר פלעגט דערזעהען, דאס דער „חולה" האלט אין איין געווינען, פלעגט ער אויך בעקומען חשק צו ווערען א „האנד", און כנהוג פלעגט זיין סוף זיין, אז ער פלעגט פאלען איבער די הענד און אוועקגעהן בשן ובעין...

הכלל, פאליציי האט בעשלאסען נישט צו מאכען קיין לאנגע שהיות און נעכטען האט מען דאס שווינדלער=פערטעל לעם לאדז ארעסטירט, ואלה הם: דער 48-יעהריגער יצחק טארעבקאזש פון ווארשא, דער 42-יעהריגער משה בירענצווייג–אויך א ווארשאווער, דער 35=יאהריגער קאזשי-מיעזש באנדאנסקי – א לוויוויטשער, און דער 31-יאהריגער באלעסלאוו יאקובאווסקי – א לאדזער פון דלגא 12).

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייגאכט דיזשורירען: ק. ליינ-וועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלי-נארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פיעטרקאווער 127), א. פערעלמאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער וואול-טשאנסקא 37), פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27).

אנ'ארבייטס-אינספעקטאר—א יוד

(2) אויפ'ן אמט פון אבוואדאווי-אינספעקטאר פאר ארבייטס=ענינים פון 12-טען קרייז אין לאדז איז מיט'ן 1-טען יאנואר 1934 נאמינירט געווארען דער אינזשיניער איזאק פעפערמאן, דער ביז-איצטי-גער פערטרעטער פון ארבייטס-אינספעקטאר אין סאסנאוויעץ.

גלייך נאך ניי-יאהר וועט דער אינזש. פע-פערמאן קומען קיין לאדז און איבערנעהמען דעם אמט, וועלכען עס פערטרעט צייטווייליג די פרוי פשערבארסקא.

ליידי ערלי דערציילט אין לאנדאן וועגען לאדז

פון לאנדאן שרייבט מען אונז:

אויף דער פערזאמלונג פון דער לאנדאנער ציוניסטישער ארגאניזאציע האט ליידי ערלי, וועלכע האט לעצטענס בעזוכט פוילען, דערונטער אויך לאדז, איבערגעגעבען א גריס פון די פוילישע יודען, און איינדריקען פון איהר רייזע.

איהרע איינדריקען, וואס זי האט צוריקגע=בראכט פון פוילען, זענען: דער רושם פון דער דארטיגער ארימקייט און ארץ-ישראל איז פאר זיי א רעאליטעט.

אין לאדז האט זי געזעהן גרויס ארימקייט. די נויט איז געוואלדיג גרויס. בעזונדערס אין דעם ווינטער. מען פריהרט פון דער קעלט און דערצו הונגערט מען בוכשטעבליך. זי דערצעהלט פון איהר בעזוך אין בית-יתומים אין „העלענובעק". די קינדער ווערען דארט ערצויגען אין נאציאנאל יודישען גייסט. ווען זיי ווערען 18 יאהר אלט מאכט מען זיי חתונה און מען פרעזענטירט זיי מיט א סערטיפיקאט קיין ארץ-ישראל. די קינדער רעדען אויך העברעאיש און די פאר שטונדען, וואס זי האט זיך דארט געפונען, איז פאר איהר געווען א בעוואלדיגער גענוס. זי האט זיך געפיהלט אין א אמתער ארץ-ישראל-אטמאספערע.

די פאסט אין ניי=יאהר

(א) וועט זיין טעטיג, ווי געוועהנליך אין יעדען זונטאג פון 9 ביז 11 א זייגער פריה.

ניי-יאהר-גראטולאציעס
וועט אננעהמען דער רעגירונגס=קאמיסאר אין מאגיסטראט

דעם 1-טען יאנואר 1 מיטאג, וועט דער רעגירונגס-קאמיסאר אינזש. וואיעוואדזקי, אפנעה-מען אין זיין קאבינעט אין מאגיסטראט, פל. וואלנאשטשי 14 ניי-יאהר-גראטולאציעס.

די רעזורעס וועלען היינט זיין אפען
פון 1 ביז 6 פארנאכט

די לאדזער סטאראסטווע האט ערלויבט היינט זונטאג, ערב סילוועסטער אפען צו האלטען די רע-זורעס פון 1 ביז 6 אווענד.

דעלעגאציע פון הויזבעזיצער ביים לאדזער וואיעוואדע

(2) לעצטענס האט דעם לאדזער וואיעוואדע ה' האוקע-נאוואק בעזוכט א דעלעגאציע פון די היגע הויזבעזיצער-פעראיינען, וועלכע האט, דערי-לאנגענדיג איהם א מעמאריאל, אינטערוועניר בכוח'ן רעדוצירען די הוספה פונ'ם קאמונאלען-שטייער צו דעם מלוכה'שען שטייער פאר אומבע-וועגליכע גיטער.

דער וואיעוואדע האט זיך בעקענט מיט די פאסטולאטען פון די הויזבעזיצער און צוגעזאגט דער דעלעגאציע מיט דעם ענין צו פעראינטערע-סירען די מאסגעבענדע פאקטארען.

געשטארבען א יוד איז עלטער פון 105 יאהר
וועלכער האט אנטיילגענומען אין דער פאוסטאניע

אויף פולנאצנא 16 איז געשטארבען אין עלטער פון 105 יאהר מענדל גאלדשטיין, וועל-כער האט אנטיילגענומען אין דער פוילישער פאוסטאניע.

אין יענער צייט האט גאלדשטיין געוואוינט אין שעראדז. א חוץ דעם, וואס ער אליין האט זיך בעטייליגט אין פאוסטאניע, האט ער אויך בעשיצט די פאוסטאנצעס מיט פערד און ברויט.

פון דער עמעריטורע, וואס מען האט פאר איהם בעשטימט, האט ער זיך אפגעזאגט.

ביז אין דער לעצטער מינוט האט דער זקן זיך אליין מפרנס געווען.

זיין לוויה קומט פאר היינט 12 בייטאג.

Varieteé-Dancing
TABARIN
Narutowicza 20.
יו"ט'דיגער פראגראם פון אטראקציעס
4 BRAUN
4 FERNANDO
3 HARRYS
LEO SPARI
ווי אויך דער אויסגעצייכענטער ארקעסטער
„The Weinroth Band"
טעגליך פון 5–8 „Five"„קאנסומציע 80 גר.
ארטיסטישע אויפטריטען 10 א זייגער.
קאבארעט-דאנסינג
מיר לאדען אייך איין אויף די פריילכסטע
סילוועסטער-נאכט
אין „טאבארין"!
א ים פון איבעראשונגען!
מ'בעט צו רעזערווירען טישלעך.

ד"ר העלער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע
קראנקהייטען און מענער-שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט.
זונטאג פון 11–2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

די סודות ארום דיר גערליטש'ס זעלבסטמארד

ענטדעקט גרויסע אפערעס און מאכינאציעס

מיט א קורצער צייט צוריק האָט געמאַכט א גרויסען איינדרוק די ידיעה וועגען טויט פון באַקאַנטען אינדוסטריעלער, דירעקטאָר פון די לאָדזער צופאַהר-טראַמוואַיען, גערליטש.

דער טויט פון גערליטש'ן איז געווען ארומגעהילט מיט א געהיימניש, ס'האָבען זיך פערשפרייט וועגען דיר. גערליטש'ס טויט פערשידענע ווערסיעס.

דיר. גערליטש איז געשטאַנען בראש פון עטליכע עלעקטריפיקאַציע-געזעלשאַפטען אין לאַנד און צווישען אַנדערען געגרינדעט און עקספלואַטירט די לאָדזער צופוהר-טראַמוואַיען ער האָט אויך אויסגעקויפט די עלעקטראָווניע אין זאַגלעמביע, קראָקאָווער וואַיעוואָדזטווע און די גרויסע עלעקטראָווניע פרושקאָוו און זגערזש.

גערליטש איז געשטאָרבען אין זיין ווילע אין העלענובעק, הינטער לאָדז, דערביי האָט זיך באַלד פערשפרייט די ווערסיע, אַז גערליטש איז געשטאָרבען פון א הארץ-שלאַק.

איצט ווייזט זיך ארויס, אַז גערליטש איז נישט געשטאָרבען מיט קיין נאַטירליכען טויט, נאָר איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד און די אומשטענדען, ביי וועלכע דער זעלבסטמאָרד איז פאָרגעקומען בעהען ווי די בעריהמטע „קרויצעריאַדע".

דיר. גערליטש איז צוו. אַנדערען אויך געווען א מיטגליד אין אויפזיכטס-ראַט פון דער געזעלשאַפט „שילאַ אי שוויאַטלאָ". אין אָנהויב פון היינטיגען חודש איז אויך אומגעריכט געשטאָרבען דער פרעזעס פון דער דערמאָהנטער געזעלשאַפט פינוש. גאַיטשאַק.

מיט עטליכע טעג שפעטער איז דיר. גערליטש געקומען אין זיין וואוינונג אין העלענובעק און נישט אָראָפּנעהמענדיג דעם מאַנטעל, האָט ער צו זיך געשאָסען אין ברוסט קאַסטען. ווי מ'זאָגט קימען דאָ אין בעטראַכט מיליאָנען-סומען. א פערזאָן, וועלכער געפינט זיך אין אנ'ענגען קאָנטאַקט מיט דיר. גערליטש'ס געשעפטען איז ענטלאָפען קיין אויסלאַנד. דיר. גערליטש איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד ערב א רעוויזיע, וועלכע האָט געזאָלט ביי איהם פאָרקומען. די רעוויזיע איז נישט פאָרגעקומען צוליב זיין טויט.

אינזש. גאַיטשאַק וועלכער איז געווען דער פערטרויאונגסמאַן פון גערליטש'ן איז אויך נישט געשטאָרבען מיט קיין נאַטירליכען טויט און איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד. דאָזעלבע איז אויך געשעהן מיט גערליטשעס א שמיך-זוהן, וועלכער האָט. אין נאָמען פון גערליטשן, געהאַנדעלט מיט די אַקציעס פון גערליטשעס געזעלשאַפטען, די דאָזיגע אקציעס זענען געווען פיקטיווע, ווייל מאַנכע געזעלשאַפטען, וועלכע זענען געגרינדעט געוואָרען דורך גערליטשן האָבען נישט געהאַט קיין שום קאַפּיטאַל און די אַקציעס זענען געווען פיקטיווע. נאָכ'ן זעלבסטמאָרד פון אינזש. גאַיטשאַק האָבען געזאָלט בלייבען עטליכע בריף, אין וועלכע איטשאַק האָט ענטדעקט אַלע מאַכינאַציעס פון גערליטשן צוליב דעם איז גערליטש'ן אהיימקומענדיג פון גאַיטשאַקס לויה בעגאַנגען זעלבסטמאָרד.

דאָס איז נאָך געשעהן דעם 8 דעצעמבער.

ער איז צוריקגעפאָהרען גלייך פון וואָקזאַל אין זיין ווילע אין העלענובעק. ער האָט אוועקגעשיקט צו זיין פרוי, וועלכע האָט געוויילט אין זאַקאָפּאַנע א דעפּעשע, אַז זי זאָל תיכף קומען צו פאָהרען. דעם שאָפער האָט ער געהייסען פאָהרען צו דער באַהן אָפּנעמען די פרוי. נאָכדעם האָט ער זיך פערמאַכט ביי זיך אין קאַבינעט.

זיין פרוי איז אויף מאָרגען געקומען צו פאָהרען; די דינער האָבען איהר געזאָגט, אַז דער הער שלאָפט נאָך. ווען זי איז אריין אין קאַבינעט, האָט זי געפונען דעם מאַן זיצען אין פאָטעל, ער איז שוין געווען טויט, אויף דער ערד איז געלעגען א רעוואָלווער און אויפ'ן טישעל א בריוועל צו דער פרוי:

— „מיין ליבע, די האָסט ערן-געפיל. זיי מיר מוחל. ווען דו וואָלסט דאָ געווען וואָלט איך נישט געהאַט קיין כוח"...

דער אָנהויב פון ענטדעקען די מאַכינאַציעס דאַטירט זיך פון דער צייט, ווען מ'האָט אין דער געזעלשאַפט „שילאַ און שוויאַטלאָ" ענטדעקט שטייער-מיסברויכען. דעמאָלס האָט די פינאַנץ-מאַכט אדורכגעפיהרט א רעוויזיע אין די ביכער און מ'האָט ענטדעקט אַנדערע מאַכינאַציעס, וועלכע דערגעהען אין מיליאָנען סומען. ווייטער זאָל גערליטש האָבען געהאַט אויפן געוויסען פערשידענע „געשעפטען" אין די לאָדזער צופאַהר-טראַמוואַיען. גערליטש אַלס פרעזעס און דירעקטאָר פון די צופאַהר- טראַמוואַיען האָט שטענדיג געוואוסט אויף וועלכע שטחים די טראַמוואַי-ליניע וועט אדורכגעהען, האָט צוערשט פאַר נישטיגע סומען אָפּגעקויפט דעם באָדען און דאַן פאַר די צופאַהר-טראַמוואַיען אָפּגעקויפט די דאָזיגע שטחים פאַר קאָלאָסאַלע סומען. דאָסזעלבע איז אויך געשעהן ביים פּלאַן צו בויען א טראַמוואַי-ליניע לאָדז—בזשעזשין.

גערליטש האָט איינגערעדט די אַקציאָנערען, אַז ער האָט שוין די קאָנצעסיע אויף דער דאָזיגער ליניע און האָט פאַר דער געזעלשאַפט אָפּגעקויפט דאָס גוט וויאַנטשין, וואו די ליניע האָט געזאָלט אדורכגעהען. דאָס דאָזיגע גוט האָט גערליטש פריהער געהאַט אָפּגעקויפט ביי שייבלערן פאַר א קליינע סומע. דאָס אַלץ האָט גערליטש געטון אין דער צייט, ווען ער האָט שוין געהאַט אין טאַש א בריף פון קאָמוניקאַציע-מיניסטער, אַז די קאָנצעסיע אויף דער ליניע וועט נישט געגעבען ווערען.

מ'דערצעהלט נאָך וועגען מיליאָנענע אפערעס, וועגען וועלכע מ'קען נאָך נישט רעדען. עס טומעלט זיך איצט וועגען דעם אין דער זגאַנצער פרעסע און דער פערשטאָרבענער גערליטש האָט דערווייל בעקומען דעם נאָמען פון פוילישען קרויגער. דערווייל האָט די פאַמיליע פון פערשטאָרבענעם צושיקט אין די צייטונגען א בריף, אַז די אַלע ידיעות שטימען נישט מיט דער ווירקליכקייט און אַלע וועלכע רעדען וועגען דעם וועלען צוגעצויגען ווערען צו גערישטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

דער גרעסטער
סאָוויעטישער פילם
פון אַלע צייטען
„די שטורם=
בריגאַדע"
קירצליך!

דער מאָדערנער בר-כוכבא

אמאָל האָט די הויפט-בעדייטונג אין דער וועלט געהאַט דער פיזישער כח און דעריבער האָט שמשון אָדער בר-כוכבא, וועלענדיג ראַטעווען זייער פאָלק, געקענט טון נאָר מיט דער פיזישער קראַפט.

היינט אָבער רעגירט נישט אויף דער וועלט דער כח. היינט רעגירען אויף דער וועלט 2 אַנדערע מאַכטען: גערעכטיגקייט און ארבייט.

גערעכטיגקייט איז איבער אַלעס, וואָס זייגען פריהער צו שפּעטער און דעריבער איז ריכטיג דאָס פוילישע שפּריכוואָרט: „גאָט וואַרט לאַנג און בעצאָהלט גוט".

די צווייטע מאַכט איז ארבייט. דער אויסדרוק פון דער מאַכט איז געלד, ווייל געלד דריקט אויס דאָס, וואָס א מענש האָט אויסגעארבייט — אַלץ איינס צו מיט דער האַנד אָדער מיטן קאָפּ.

אלערפערשטענס דאַרף-מען אייגענטליך אַרבייטען אָבער אמאָל טרעפט אָבער, אַז געלד גיט דער צופאַל. דאָס איז גליק, ווען עס שיקט דער גורל. מ'דאַרף נישט דאָס אָפּשטויסען, אַזעלכע מעגליכקייטען פון אַזא צופאַל גיט נאָר די פּוילישע מלוכה=לאָטעריע.

בעטראַכט נאָר: דעם 8 יאַנואַר 1934, אין 9 טאָג ארום הויבט זיך שוין אָן די ציהונג פון דער 4=טער קלאַס פון דער מלוכה לאָטעריע, וועלכע וועט דויערן 15 טאָג. ס'איז דאָ אויסערגעוועהנליך פיל געווינסען. ס'זענען דאָ געווינסען, למשל, פון א מיליאָן זל., 250,000 זל., 150,000 זל., 4 — צו 50 טויזענד זל. און נאָך א סך אַנדערע געווינסען.

צי דאַרף מען נישט געניסען פון אזא געלעגענהייט?

געניסען פון דעם קאָן נאָר דער, וועלכער פּעזיצט א לאָס פון דער פּוילישער מלוכה-לאָטעריע! און אויב דו ווילסט דיינע אייגענע פערזיכערען געלד, ראַט זיי צו געניסען פון דער איינציגער געלעגענהייט צו קומען צו געלד, וואָס עס גיט זיינע שפּילער די מלוכה-לאָטעריע. 7034

יודישער וויסענשאַפטליכער אינסטיטוט.
2000! מאָן זענען געווען אין וואַרשא אויף דער דאָזיגער פאָרלעזונג 2000!
קיינער פון דער יודישער אינטעליגענץ אין לאָדז וועט נישט פערפעהלען צו קומען
דינסטאַג, ד. 9 יאַנואַר, 9 אָוונט אין זאַל פילהאַרמאָניע (נאַרוטאָוויטשאַ 20)
אויף דער איין איינציגער זעהר אינ=טערעסאַנטער און אַקטועלער
פאָרלעזונג
פון בעריהמטען יודישען היסטאָריקער און עקאָנאָמיסט
יעקב לעשטשינסקי (פון בערלין)
א. ד. ט.:
„די טראַגישע לאַגע פון די יודען אין דער פאַשיסטישער עפּאָכע"
ליין געגנױ איבער די טעזען:
1) די פערצווייפלונג ביי א'ע קלאַסען פון יודישען פאָלק, 2) די סבות פון דער שטאַרקער פערצווייפלונג ביי יודען, אלס ביי נישט יודען, 3) דער פעשיזם און זיינע עקאָנאָמישע סבות, 4) דער קאַפּיטאַליסטישער אויפשטייג פון די דייטשע יודען און זייער איצטיגע ירידה, 5) דער קריזיס און די צוגאָב-צרות ביי יודען, 6) קלאַסען-האַרמאָניע און אינטערעסען-דיסהאַרמאָניע, 7) אנשטאָט קלאַסען-קאַמף — נאַציאָנאַלער קאַמף, 8) אינטערנאַציאָנאַליזם און ווירטשאַפט, פאָליטיק און קולטור, 9) די ירושה פון קאַפּיטאַליזם און יודישען לעבען, 10) די עליות און ירידות בײ פערשידענע קלאַסען, 11) סאָציאַלע און נאַציאָנאַלע מעקלערײ, 12) דער וואוקס פון דער ארבעטס-בעגער ביי יודען און לעצטען יאָהר-הונדערט, 13) די איבערגעקעהרטע סאָציאַלע פּיראַמידע ביי יודען, 14) די פּאַשיסטישע איבערגאַנגס-עפּאָכע.
יעקב לעשטשינסקי איז ארויסגעשיקט געוואָרען פון דייטשלאַנד צוליב זיינע אַרטיקלען אין דער אַמעריקאַנער פרעסע וועגען היטלער-דייטשלאַנד.
בילעטען פון 60 גראָשען אָן שוין צו בעקומען אין קאַסע פון „פילהאַרמאָניע" (נאַרוטאָוויטשאַ 20)

ר. איזראעל

דירעקטאָר אדאלף גאָלד

סענסאַציאָנעל=שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

126

אין צימער איז געווען אַזוי שטיל, אַז מ'האָט געקענט הערען דאָס אָטעמען פון יעדען איינציגען, מיט דער גרעסטער שפּאַנונג האָבען אַלע געקוקט אויף דער ווירקונג, וואָס די אויסגעטרונקענע פּלי סיקיט וועט מאַכען אויף דער פרוי ראָזען, אַמײיס טען איז געווען געשפּאַנט העכמאַן טאוּבע, וועלכער האָט שוין אײנמאָל איבערגעלעבט אַזאַ עקספּערימענט, בעת ער האָט דעם פּראָפעסאָר געזעהן אויסצוטרינקען ביטע ווייס, און די ווירקונג האָט נישט געלאָזען אויף זיך לאַנג וואַרטען.

די פרוי ראָזען איז געוואָרען שטאַרק בלייך, זי איז געוואָרען אַזוי שוואַך, אַז איהרע הענד זענען אָהנמעכטיג אַראָפּגעפאַלען אין ביידע זייטען, זי האָט פערמאַכט די אויגען און פערקרומט דאָס מויל, אַזוי ווי זי וואָלט פערלוירען דאָס בעוואוסט זיין.

— זי חלשט, האָט דער פּאָליציי-קאָמענדאַנט אויסגעשריגען מ'דאַרף זי מיט עפּיס ראַטעווען.

— ניין, הער קאָמענדאַנט, לאָזט זי צורוה, זי וועט באַלד צו זיך קומען, איך האָב שוין איין מאָל איבערגעלעבט פּונקט אַזאַ סצענע, ס'וועט דויערן נאָר עטליכע מינוט און איהר וועט בעסער ווערען.

די שפּאַנונג איז געוואָרען נאָך גרעסער, אָבער קיינער האָט שוין נישט געטרויט עפּיס צו טון, כדי צו העלפען דער פערחלשטער, ס'זענען אַוועק עטליכע מינוט און די פרוי ראָזען האָט אָנגעהויבען צו ציטערען, אַזוי ווי זי וואָלט געליטען פון אַ שטאַרקען פיבער, זי האָט צוריקבעקומען די פאַרבען אין פּנים און מ'האָט בעקענט בעמערקען ווי איהר געטרט בעסער און זי קומט צו זיך, זי האָט געעפענט די אויגען און זיך א יומיעקוקט אין אַלע זייטען, איהר האָט זיך געדוכט, אַז זי איז אַהער פּלוצלונג אַראָפּגעפאַלען פון הימעל, אַז זי איז נאָך דאָ קיינמאָל נישט געווען און זעהט די פערזאַמעלטע מענשען צום ערשטען מאָל, זי האָט זיך געריבען די אויגען, אַזוי ווי זי וואָלט זיך געוואָלט איבערצייגען, אַז זי חלום'ט נישט און איבערציגעוויזט אַ מינוט, נאָך אַ מינוט האָט זי צוריק בעקומען דעם קלאָהרען בעוואוסטזיין און דאָן האָט זי איינגעפיהרט אין אַ צושטאַנד פון אַ נאָך אַ גרעסערער אויפרעגונג.

— וואו בין איך.

האָט זי געפרעגט מיט אַ ציטערנדיגער שטים, ווי אַזוי קום איך דאָ אַהער און וואָס טוט איהר דאָ אַלע.

— בערוהיגט איך נאָך אַ ביסעל, האָט באַנעצקי איהר געענטפערט און איהר וועט באַלד אַלץ אַליין פערשטעהן.

— פאַרוואָס געדענק איך גאָרנישט ווי אַזוי איך בין דאָ אַהערגעקומען.

מיר ווייזט זיך אויס, אַז איך בין געשלאָפען עטליכע יאָהר אָהן אויפהער און האָב זיך ערשט איצט אויפגעכאַפּט פון דעם שווערען שלאָף.

— ס'איז מעגליך אַז איהר זענט געשלאָפען, אָדער בעסער געזאָגט, אַז איהר האָט זיך געפינען אין אַ צושטאַנד וואָס איז גלייך צו אַ שלאָף איהר וועט באַלד קומען צו זיך און וועט אָנהויבען צו פערשטעהן.

די פרוי ראָזען האָט אַ קוק געגעבען אויף דעם גלאָז, וועלכעס איז געשטאַנען נעבען איהר און האָט געזאָגט

— ס'דוכט זיך מיר, אַז איך בין געווען זעהר דורשטיג, אַז אין מיר האָט אַלץ געברענט ווי א העליש פייער, איך האָב געוואָלט טרינקען און האָב אויסגעטרונקען דעם אינהאַלט פון דעם גלאָז און כ'האָב געשטילט מיין דורשט. איז עס ווירקליך אַזוי געווען?

— פּונקט אַזוי, האָט באַנעצקי געענטפערט, בדי אונטערצוהאַלטען דאָס געשפּרעך.

די פרוי ראָזען האָט פערשטעלט די אויגען מיט איהרע ביידע דינע שמאָלע הענד, אַזוי ווי זי וואָלט געזוכט עפּיס אין איהרע געדאַנקען, אַזוי ווי זי וואָלט זיך געוואָלט עפּיס דערמאָהנען, פּלוצלונג איז זי אויפגעשפּרונגען, מיט איין בליק אַרומגענומען אַלעמען און אַלץ וואָס האָט זיך געפינען אין צימער און אויסגעשריגען.

— איך ווייס שוין אַלץ, איך דערמאָהן זיך שוין, אויסגעצייכענט, וואָס האָב איך געטון?? וואָס האָב איך געטון.

— בערוהיגט איך, פרוי ראָזען, נאָר רוה, מיר ווייסען פּונקט אַזוי גוט ווי איהר אַלץ וואָס איז פאָרגעקומען, מיר פערשטעהען אויסגעצייכענט אייער לאַגע, אָבער אייער איצטיגער צושטאַנד פערלאַנגט רוה. דערנעבענווירט איך נישט צופיל, ווייל דאָס קען איך ווידער שאַדען ברענגען....

אַזוי ווי זי וואָלט נישט געהערט וואָס באַנעצקי האָט צו איהר גערעדט און האָט ווייטער אַזוי ווי צו זיך געמורמעלט.

— יאָ, איך ווייס שוין, איך געדענק שוין גוט וואָס מיט מיר איז פאָרגעקומען, אַהאַ... ווייס....

— יאָ אַהאַ, ווייס... — האָט באַנעצקי איבערגעחזרט, פידעלבעדיג, אַז מ'קען שוין אָנהויבען מיט דער פרוי ראָזען צו רעדען ערנסטער.

— וואָס האָב איך געטון? וואָס האָב איך געטון? ס'איז נישט מיין שולד, נישט מיט מיין ווילען, האָב איך דאָס אַלץ געטון, נישט מיט מיין ווילען, אָבער ווער וועט מיר גלויבען?...

— אַלע וועלען איך גלויבען, אַלע אָהן אויפנאַהם, מיר ווייסען אַלץ, האָט באַנעצקי געזאָגט, איהר זענט געווען אונטער אַ שווערען היפּנאָז, איהר זענט נישט געווען בײַם בעוואוסטזיין, אַ באַנדע שרעקליכע פערברעכער, האָבען איך אַרייב געבראַכט אין אַזאַ צושטאַנד און אַלץ וואָס איהר האָט געטון אין דעם צושטאַנד איז נישט געווען מיט אייער ווילען און נישט מיט אייער ווילען דאָס אַלץ ווייסען מיר שוין, מיר דאַרפען נאָר איצט וויסען ווי אַזוי האָט אַלץ איז פאָרגעקומען.

— ווי אַזוי בין איך צוריק געקומען צו מיינע געדאַנקען??

— דאָס האָבען מיר איך אויסגעהיילט, מיר האָבען צופעליג בעקומען אַ מיטעל איך אויסצוהיילען פון דעם היפּנאָז און דאָס איז אונז געלונגען. איצט דאַרפט איהר אונז אַלץ דערציילען פון אָנהויב אָן מיט אַלע איינצעלהייטען, ווי אַזוי איהר האָט זיך בעקענט מיט מיטגלידער פון דער באַנדע, ווי אַזוי די האָבען איך אַרייגעצויגען אין דייער נעץ, ווי אַזוי איהר האָט פערלוירען דעם ווילען און זכרון, ווי אַזוי איהר האָט מיט זייער ווילען, פאַר זיי געאַרבייט, ווי ס'איז געקומען צו דעם אַלעם וואָס איז שפּעטער פאָרגעקומען.

— איך האָב דער'הרגעט אַ מענשען, דאָס איז בקיצור די געשיכטע פון מיינע ליידען, אָבער אַ מענשען אַנ'אויסוואורף, אַ מענשען, וועלכער האָט מיך געוואָלט ברענגען צו אַנ'אַנדערען שרעקליכען פערברעכען און דער צאָרן האָט זיך אויסגעגאָסען אויף איהם.

— דייט נישט אַזוי פערצווייפעלט, ווייס איז נישט צופעליג דערהרגעט געוואָרען, איהר זענט לכתחילה געריכטעט געוואָרען אויף איהם, דאָס פערברעכען וואָס איהר האָט געוואָלט אויספיהרען, לויט'ן ווילען פון ווייסען איז נאָר געווען לפנים, דאָס האָט קיינמאָל קיין ממשות נישט געהאַט, איהר האָט אויסגעפיהרט דעם ווילען פון דער גרויסער אַיטיסטקע אַדאַ, וועלכע האָט געליטען מיט איין האַנד צו הערגען דעם פאַבריקאַנט ווייס, דאָס אַלץ האָט געטון אַדאַ...

— אַדאַ, יאָ אַדאַ...

(פאָרטזעצונג קומט).

67 זאבאוועס מיט אייז קלאפ...

(א) אין דער לאָדזער סטאראָסטווע זענען אָנגעמאָלדען געוואָרען 67 פארשידענע פערוויילונ-גען, וואָס וועלען פאָרקומען היינט, אין דער סיל-וועסטער-נאכט.

איז עס סימן עשירות אָדער סימן דלות?

אנפיהרער פון ד.א.ק. גען. מאלאכאווסקי
פאהרט אויף אורלויב

פון ד.אָ.ק. בעט מען מיט צוטיילען, אז דער אָנפיהרער פון היגען ד.אָ.ק. גענעראל מאלאכאָווסקי פאָהרט אויף אורלויב קיין ווילנע און וועט זיין דער גאסט פון וואָיעוואָדע יאשטשאָלט. די רעשט אורלויב וועט ער פערברענגען אין זאקאָפאנע.

דעם גענעראל מאלאכאָווסקי וועט פערטרע-טען קאָרפוס-אָנפיהרער גען. פולקאָווניק בילארסקי.

ג. פולקאווניק טשעשלאק פערלאזט לאדז

די לייטער פון לאָדזער קרייז-אמט פון מילי-טערישער צוגרייטונג און פיזישער דערציהונג, ג. פולקאָווניק סטעפאן טשעשלאק, ווערט איבערגע-טראָגען קיין סטאניסלאוואָוו.

אין די מיליטער-קרייזען האָט דאָס איבער-טראָגען דעם פולק. טשעשלאק קיין סטאניסלאוואָוו געמאכט אַ גרויסען רושם.

זיך אויפגעהאנגען

(2) עהערנעכטען האָט זיך אין דער היים אויפגעהאָנגען דער 32-יאָהריגער שאָפער איגנאצי אמבזשיצקי (אויף מארישינסקא 18).

פון דער תליה האָט מען איהם אָרונטערגע-קומען א טויטען.

אַ פערשפרייטערין פון פאלש געלד

(א) אין פיעטרקאָוו האָט מען אַרעסטירט די לאָדזערין, אדעלא פרושיצקא, פון נאווראָט 8, וועלכע מ'האָט געכאַפט ביי דער האַנד ביים אויס-ברענגען פאלשע צוויי-זלאָטעס.

בעריכטס-פערזאמלונג אין „התאחדות“

נעכטען איז אין אייגענעם לאָקאל פאָרגע-קומען די בעריכטס-פערזאמלונג פון די דעלעגאטען צו דער 5-טער אלפוילישער קאָנפערענץ, פון דער ציוניסטישער ארבייטס-פארטיי „התאחדות“ אין פוילען.

די דעלעגאטען אליעזר הרס, ז. ווינער. וו. וויניארסקי, ה. פרענקעל, מ. ראסין און ד"ר ח. פערלאס, גיבען אָפּ אַנ'אויספיהרליכען בעריכט, וועגען גאנג פון דער קאָנפערענץ, און רעזיומירען די דערגרייכטע רעזולטאטען דורך די דערמאָנטע אלפוילישע התאחדות-קאָנפערענץ.

די פערזאמעלטע אויסהערענדיג די בעריכטען בעשליסט אויסצודריקען די לאָדזער דעלעגאציע, אנערקענונג פאר זייער אקטיווער מיטווירקונג אויף דער קאָנפערענץ, און שטרייכט אונטער מיט גרויס צופרידענהייט דעם פאַקט, וואָס רעד. יוסף לצווי, איז פון דאָס-ניי אריינגעטרעטען אין צענטראל-קאָמיטעט, די פערזאָמעלטע זעהען דערין איין אַ גאראנטיע, דאָס די פארטיי ארבייט אין פוילען, וועט ווייטער גיין אויף דער ליניע פון אויסבויאונג און שטארקונג פון דער התאחדות-באוועגונג, און פון דער רעקאָנסטרוקציע פון דער בעוועגונג אין וועלט-מאסשטאב.

אין אַ ווייטערדיגער רעזאָלוציע קומט צום אויסדרוק די צופרידענהייט פון דער לאָדזער אָר-גאניזאציע דערמיט, וואָס אין די העכסטע פארטיי אינסטאנצען זענען געוועהלט געוואָרען אַ בעדיי-טענדע צאָהל לאָדזער, און בעזונדערער דעם ד"ר פערלאס, וועלכער איז אריין אין צ.ק.

מארגען קאנצערט פון דאנ'ס כאר

מאָרגען, מאָנטאָג, קומט פאָר אין פילהאר-מאָניע איין איינציגער קאָנצערט פון בעריהמטען פוילישען כאָר א.נ. „כאָר דאנא“.

עס נעמען אויך אנטייל די וואָרשאָווער אר-טיסטען: פרל. מאריא נאביס, מיעטשיסלאוו פאָג און דער הומאָריסט אדאָם וויסאָצקי.

פון די פוילישע טעאטערס

אין שטאָטישען פוילישען טעאטער ווערט היינט געשפילט: 12 בייטאָג — „דאָס פערכשופטעביימעל“. 4 נאָכמיטאָג — „געלד איז נישט אַלץ“. אין אָוענד — „די ווילדע ביהן“.

* * *

אין „פאָפולארני“ טעאטער ווערט היינט גע-שפילט די אָפּערעטע „זאל לעבען די יוגענד.

ביי'ער געזעצוועגן ארבייטס-פערזיכערונגען

I פערזיכערונגס-פליכט

אין דוש. אימטאָוו נומער 51 איז פערעפענט-ליכט אַנ'אויסטאָוו לויט וועלכען אַלע ביזהער איינגע-שטעלטע פאָרמען פון אַרבייטס-פערזיכערונג (קראַנק הייט און מוטערשאַפט, אינוואַלידשאַפט און טויט) ווערען צענטראַליזירט אונטער איין בעשטימונג: געזעלשאַפטליכע פערזיכערונג.

דער פליכט פון דער דערמאָנטער פערזיכערונג אונטערליגען אַלע גערינגע'ע אַרבייטער אָהן אונ-טערשיד פון געשלעכטס און עלטער אין דעסגליי-כען אויך לערן-יונגלען, טערמינאַטאָר'ען און פראַק טיקאַנטען, משפחה-מיטגלידער פון אונטערנעהמער'ס אפילו אויך ז'הן און טעכטער, ברידער און שוועס-טער. כאַלופּניקעס און דיערע געהילפען און לערן-יונגלען. דערביי מוז אָבער אויפמערקזאַם געמאכט ווערען אַז פאַר אַ כאַלופּניק ווערט אין דעם פאַל אָ בעדרעכענט אָזאַ פערזאָן וואָס בעשעפטיגט זיך פראָ פעסיאָנעל מיט אויסאַרבייטען, איבעראַרבייטען און פערענדיגען פראָדוקטען אויף בעשטעלונג נישט פון פריוואַטע פערזאָנען (קאָנסומענטען) נאָר פאַר פאַבריקאַנטען, סוחרים, מייסטער'ס א.אַ.וו. בעשטעלונג ווערט אויסגעפיהרט פון אָנפערטרויטע מאַטע ריאַלען, די אַרבייט קומט פאָר נישט אין אונטערנעה מערס לאָקאַל.

גייסטיגע אַרבייטער אונטערליגען דער דער-מאָנטער פערזיכערונג נאָר אין פאַל פון קראַנק-הייט און מוטערשאַפט. אומגליקספאַל ביי דער אַר ביט אָדער פראָפעסיאָנעלע קראַנקהייט. אין דער זעלבער מאָס אונטערליגען אויך דער פערזיכערונג קאָנטראַקטירטע טערמינאַטאָרען.

בלויז פון אומגליקספאַלען ביי דער אַרבייט און פראָפעסיאָנעלע קראַנקהייטען דאַרפען פערזי-כערט ווערען משפחה מיטגלידער פון אונטערנעה מער וועלכע זענען בעשעפטיגט אין דער אונטער-נעהמונג הגם זיי נעהמען נישט קיין שכירות (בני בית).

די פערזיכערונגס - פליכט פון אַן אַרבייטער הויבט זיך אָן פון טאָג ווען די אַרבייט הויבט זיך פאַקטיש אָן און ענדיגט זיך מיטן מאָמענט ווען דער אַרבייטס-אָפּמאַך ווערט אויפגעלעזען. דאַגעגען ביי בעזוגע פערזיכערונג פון כאַלופּניקעס, לערן-יונגלעך טערמינאַטאָרען, משפחה-מיטגלידער פערפליכטעט דער טאָג ווען זיי הייבען אָן צו אַרבייטען און ענ דיגט זיך מיטן טאָג ווען די אַרבייט הערט אויף.

II אָרגאניזאציע פון פערזיכערונגען

בכדי אויסצופיהרען די אויסגערעכענטע פער-זיכערונגען און די פערזיכערונג פון גייסטיגע אַר-בייטער ווערען איינגעשטעלט:

1) אַלגעמיינע געזעלשאַפטליכע אובעזפּיע-טשאַלניעס און 2) אַלשטאַלטען פון געזעלשאַפט-ליכע פערזיכערונגען (אַנשטאַלט פון פערזיכערונג פון קראַנקהייט, פערז. אַנשטאַלט פון אומגליק-פאַלען, אַנשטאַלט פון עמעריטאַל-פערזיכערונג פון אַרבייטער, פערז. אַנשטאַלט פון גייסטיגע אַרבייטער).

די אויפגאַבען פון די אובעזפּיעטשאַלניעס זע נען: 1) פעסטצושטעלען די פערזיכערונגס-פליכט און צו פיהרען די רשימה פון די פערזיכערטע, 2) פעסט צושטעלען די רעכט ווייטער צו קאָנען געניסען פון די פערשידענע פערזיכערונגס-פאָרמען 3) דאָס אויס מעסטען און איינקאַסירען דעם פערזיכערונגס — אָפּ צאָהל, 4) דאָס אָנערקענען און אויסצאָהלען וואָשי לעק אָדער ערטילען אַנדערע לייסטונגען אין פאַל פון קראַנקהייט און מוטערשאַפט. 5) דאָס אָננעמען מעלדונגען. דאָס דורכפיהרען אַלע פאַרבייטונגען און דאָס אויסצאָהלען רענטע אויפן חשבון פון אַלע איבעריגע פערזיכערונגס-אַנשטאַלטען 6) דאָס פיה רען די רשימה און קאָנטראָלע פון אַלע פערזאָנען וועלכע בעמען פערזיכערונגס-רענטע.

די ביזהעריגע קראַנקען-קאַסעס ווע'ען פער וואַנדעלט אין געזעלשאַפטליכע אובעזפּיעטשאַלניעס.

זיך אפגעשטעלט „קרושע און ענ-דערס“ פאבריקען אין פאביאניץ

(א) פאָריגע וואָך האָבען זיך אָפּגעשטעלט אין פאַביאַניץ „קרושע און ענדערס“ פאַבריקען. דערמיט האָבען אַנ'ערך 2,300 אַרבייטער פערלוירען זייער אַרבייט.

די לייטונג פון דער פירמע האָט דערקלערט, אַז די פאַבריקען וועלען זיין צוגעמאַכט ביז'ן 15 יאַנואַר, בכדי צו דורכפיהרען דעם נויטיגען רעמאָנט.

קאמוניקאט פון אנטי-היטלער-קאמיטעט ביים „בונד“

צו דער רעדאַקציע פון „בייער פאָלקסבלאָט“ מיר בעט'ע אייך אָפּצודרוקען פאָלגענדעס: אין קינאָ „פאַלאַסט“ (פיעטרקאָווער 108 ווערט געגעבען אַ פילם, וואָס גערפינט זיך אין בע זיץ פון דער דייטשע' קינאָ-געזעלשאַפט „אופא“ אין צוזאַמענהאַנג דערמיט פיהרט אונזער אַנטי-היטלער קאָמיטעט אַ קאַמפּאַניע פאַר באָיקאָטירען דעם פילם „זראַביטש טשע מושען“, פרייטאָג, דעם 29 ד. ח. אין אָוונט בעת דעם פערטיילען פאַר'ן קינאָ דעם אויפרוף, וואָס רופט צום באָי קאָט זענען דורך דער פאָליציי פערהאַלטען גע וואָרען 2 פערטיילער: די ה"ה: העניכאָוויטש און ליפסקי, וואָס זענען אויפ'ן צווייטען טאָג דורך דער סטאַראָסטווע בעשטראָפט געוואָרען מיט 7 טעג אַרעסט אָדער 100 גילדען שטראָף. ס'זענען אויך דורך דער פאָליטישער פאָליציי אַרויסגערופען גע וואָרען די ה"ה: ש. מילמאַן און אַ. ל. זעלמאַנאָ וויטש וועמען מען האָט אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז די פערטיילער פון אויפרוף זאָלען בלומרשט האָ בען געזאָלט האָקען שויבען אין קינאָ. די ה"ה: מילמאַן און זעלמאַנאָוויטש האָבען געענטפערט, אַז דער פאַל שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט און וואַרשיינליך איז דאָס אויסגעטראַכט פון קינאָ-איינענטימער ווייל אונזער אַנטי היטלער-קאָמיטעט פיהרט די באָיקאָט-קאַמפּאַניע געגען היטלערישע פילמען בלויז דורך פראָפּאַגאַנדע און אויפקלע רונג. געגען די אויבענדערמאָנטע צוויי פערהאַל טענע איז צוגעשטעלט געוואָרען אַ פּראָטאָ קאָל.

דער בונדישער אַנטי היטלער-קאָמיטעט האָט בעשלאָסען די אַקציע ווייטער פאַרטצוזעצען און רופען צום באָיקאָט פון דעם דאָזיגען פילם.

דאַנקענדיג אייך פאַר'ן אָפּדרוקען צייכען מיר זיך

מיט גרוס

אַנטי-היטלער קאָמיטעט

ביי דער אָרג. פון „בונד“ אין לאָדז.

בעמ. פון רעדאַקציע: דער פערלאַג „בייער פאָלקסבלאַט“ אונטערשטיצט די באָיקאָט-אַקציע גע גען היטלעריסטישען דייטשלאַנד און געגען דער דייטשער פּראָדוקציע. אונטערשטיצט אויך די באָי קאָט-אַקציע געגען די דייטשע פילמען צוליב וואָס מיר האָבען זיך אָפּגעזאָגט צו רעקלאַמירען דעם אויבענדערמאָנטען דייטשען „אופא - פילם“. צוליב דעם טעם, האָבען מיר נישט אָנגענומען די רעקלאַמע אַנאָנסען פונ'ם דערמאָנטען פילם.

איינציגע פארלעזונג פון בעריהמטען יודישען היסטאריקער און עקאנאמיסט יעקב לעשטשינסקי

ווי בעקאנט ווײלט איצט אין פוילען

דער בעריהמטער יודישער געלעהרטער יעקב לעשטשינסקי, וועלכער איז ארויסגעשיקט געוואָרען פון דייטשלאַנד און לעצטענס אויך פון לעטלאנד, צוליב זיינע אַרטיקלען אין דער אַמעריקאַנער פרעסע וועגען בלוטיגען היטלער-דייטשלאַנד. אין וואַרשאָ האָט יעקב לעשטשינסקי געהאַט אַ פאָרלע-זונג אין גרויסען רעפּרעזענטאַנץ-זאַל פון שטאָט-ראַט א. ד. ט. „די טראַגישע לאַגע פון די יודען אין דער פאשיסטישער עפּאָכע“ און „דער קאָלאָ-סאַלער אויפשטייג פון די דייטשע יודען אין זייער איצטיגער ירידה“. די דאָזיגער זעהר אינטערעסאַנ-טע און אַקטועלע פאָרלעזונג האָט אין וואַרשאָ געהאַט אַ קאָלאָסאַלען מאָראַלישען און מאַטעריע-לען ערפאָלג.

יעקב לעשטשינסקי איז אויך בעריהמט אַלס אויסגעצייכענטער רעדנער מיט אַ גלענצענדער פאָרם און רייכען אינהאַלט. יעקב לעשטשינסקי פאָהרט שוין אינגיכען אָפּ פון פוילען און וועט ביי אונז אין לאָדז האָבען דינסטאָג דעם 9. יאַנואַר אַנ'איינמאָליגע פאָרלעזונג אויף דער אויבענ-דערמאָנטער טעמע.

דער וואוקס פון רודא-פאביאניץ

(2) לויט סטאַטיסטישע דאַטען איז די בע-פעלקערונג פון רודא-פאַביאַניץ, וואָס האָט בעציילט אין יאָהר 1900 641 מאַן, עד היום געוואַקסען מיט 1,797 אָדער 7 צעהנטעל פּראָצענט.

געגען טובערקולאז-אקאדעמיע
אין לאקאל פון דער קרעדיט-געזעלשאפט

קומענדיגען שבת ד. 6-טען ק. ח. 12,30 פאַרמ. קומט פאָר אין לאָקאַל פון דער קרעדיט-געזעלשאַפט (פאָמאָרסקאַ 21) אונטערן פּראָטעקטאָ ראַט פון וואָיעוואָדע האַוקע-נאָוואַק און רעגירונגס קאָמיסאַר איבנזש. וואָיעוואָדזקי אַ געגען טובער קולאָז-אַקאַדעמיע, מיט רעפעראַטען וועלען אַרויס טרעטען די דאָקטוירים פּראָף. שוסטער און מאַגול בעצקי.

פון דער לאדזער בערזע

באַנק פאָלסקי — — — —	83.00
3 פּראָצענטיגע בוידאָוולאָנע —	39.50
4 „ דאָלאַרוּבקאַ —	49.90
7 „ סטאַביליזאַציע (אמ.)	57.25
8 „ וואַרשאָווער פאָנד-בריף	52.00
8 „ לאָדזער „ „	47.50
ענגלישער פונט — — —	29.06
דאָלאַר — אָמיצ. 5.72, נישט אָפיצ. —	5.68
גאָלד-דאָלאַר — — — —	8.97
גאָלד-רובל — — — —	4.67
דייטשער מארק — — —	2.11

מעלדונגען

קאָמוניקאַט פון זש. ט. ק.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די אַנאָנסען און רעַ-קלאַמעס, וועלכע האָבען זיך בעוויזען אין די היגע פּרעסע, אַז אַ געוויסער פענסיאָנאַט אין זאַקאָפאַנע ווערט געלייטעט דורך אונזערס אַ פּערוואַלטונגס-מיטגליד זענען מיר מודיע, אַז אונזער אָפּטיילונג האָט מיט דעם דאָזיגען פענסיאָנאַט קיין שום שייכות נישט.

די פערוואַלטונג פון דער יודישער גע-זעלשאַפט פאַר לאַנדקענטשאַפט אין פוילען

7035 אָפּטיילונג אין לאָדז.

ביבליאָטעק א.נ. ב. באַראָכאָוו, אַל. קאָשטשושקי 9.

גרויסע הנחות אין שטאָטישע טעאַטער.

די קולטור קאָמיסיע ביי דער באָראָכאָוו-ביבליאָ טעק, אַל. קאָשטשושקי 9 גיט אַרויס ספּעציעלע הנחה-בילעטען אין שטאָטישען טעאַטער צו זייער בילינע פּרייזען. די הנחה-בילעטען זענען שטענדיג גילטיג.

הנחה-בילעטען אין אַלע קינאָס, אויף אלע טעג און סעאַנסען.

די באָראָכאָוו ביבליאָטעק, אַל. קאָשטשושקי 9 טעל. 191.50 איז טעטיג טעגליך פון 10 פריה ביז 2 נ.מ. און פון 4 ביז 10 נ.מ.

געזעלשאַפט קולטור-ליגע, לאָדז.

הנחה-בילעטען אין שטאָטישען טעאַטער אין קינאָס און אויף קאָנצערטען.

די טעאַטראַל אַרטיסטישע אָפּטיילונג גיט אַרויס הנחה-בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען אין אין שטעטישען טעאַטער צו זעהר בילינע פּרייזען. די אָפּט. גיט אַרויס אויך אַלע טעג הנחה בילעטען אין די בעסטע קינאָס ביי אונז אין שטאָט. די הנחות זענען בעדייטענדע.

מיטוואָך און פרייטאָג דעם 3-טען און 5-טען יאַנואַר 2 גרויסע הנחה-פאָרשטעלונגען אין שטאָ-טישען טעאַטער צו ספּעציעל בילינע פּרייזען וויל פון 30 גראָשען ביז 1 גילדען מיט 90 גראָשען. ביי דער קאַסע אויף די זעלבע פאָרשטעלונגע קאָסט פון 60 גראָשען ביז 4.40

פאָלקס-אוניווערזיטעט.

היינט, זונטאָג, 8 אָוונט ווייטערדיגע לעקציע פון ח' וויראָווסקי פון ציקל ליטעראַטור.

שפּראַך-קורסען.

ס'ווערען נאָך אָנגענומען איינשרייבונגען אויפן קורס פון פרעמדע שפּראַכען: ענגליש, פראַנצויזיש און רוסיש.

דער קורס דויערט 3 חדשים, 2 מאָל אין וואָך. דער אָפּצאָהל פאַר'ן גאַנצען קורס קאָסט 10 זל. איינשרייב-געלד 1 זל.

עספּעראַנטאָ פאַר אַרבייטער.

די עספּעראַנטע סעקציע ביי דער געז. „קול-טור-ליגע אָרגאַניזירט אַ קורס פון עספּעראַנטאָ פאַר אָנפאַנגער. דער אָפּצאָהל פאַר'ן גאַנצען קורס קאָסט 5 זל. איינשרייב-געלד נאָר 50 גראָשען.

קורס פאַר עקסקורסיע-פיהרער.

די טוריסטישע אָפּטיילונג אָרגאַניזירט אַ קורס פון עקסקורסיע-פיהרער.

איינשרייבונגען ווערען שוין אָנגענומען.

הנחה-בילעטען, איינשרייבונגען און אינפאָר-מאַציעס אין סעקרעטאַריאַט פון „קולטור-ליגע“ זאַ-כאָדניאַ 68 (פּראָנט פּאַרטער) טעל. 191-15 יעדען טאָג פון 10 — 3 און פון 4.30 ביז 9.30 אָוועַנד שבת און זונטאָג טעטיג אָהן איבעררייס.

שטאָטישער אויספלוג

די טוריסטישע אָפּטיילונג אָרגאַניזירט היינט פאָלגענדען אויספלוג: היינט, זונטאָג, 10 פריה — אין די קוליסען פון שטאָטישען טעאַטער.

דער זאַמעל-פונקט אין קולטור-ליגע.

גראָסער ביבליאָטעק אין לאָדז (זאַכאָדניאַ 68).

דער חודש דעצעמבער איז דערקלערט געוואָר-רען אַלס ווערביר חודש פאַר בייטע לעזער. אין דער ביבליאָטעק געפינען זיך די בעסטע אויס-גאַבען אין דער יודישער און פוילישער שפּראַך, רייכע קינדער - אָפּטיילונג, חודש - אָפּצאָהל פון 40 גר. אָן. ביים איינשרייבען זיך אין חודש — גרויסע הנחות. די איינשרייבונגען קומען פאָר יעדען טאָג פון 1 ביז 3 באַכמ. און 6 ביז 10 אָווענד, שבת פון 10 ביז 2. און פון [illegible] ביז 10 אָווענד.

GRAND-HOTEL
Dziś wszyscy na SYLWESTRA do Sali Malinowej
SZALEŃSTWO DO RANA! MOC NIESPODZIANEK! REWELACYJNY PROGRAM!

א גרויסע סילוועסטער=נאכט
אורדענט איין הײנט, זונטאג דעם 31-טען דעצעמבער
מיט א פערשידענארטיגען פראגראם, מיט׳ן אנטייל פון די בעסטע רעוויו-קרעפטען. א ים פון איבעראשונגען. טאנץ ביז׳ן דערפרי./ בילינער און רייך-פערזעהענער בופעט

Café „IDEAL"
dawn. „Atlantic"
Piotrkowska 48, tel. 162-11

Z okazji Nowego Roku, składamy naszej Sz. Klijenteli serdeczne życzenia.

Nie wątpimy, że nasza Sz. Klijentela, jak dotychczas, nie przepuści wyjątkowej okazji i skorzysta ze sprzedaży inwentarzowej, którą urządzamy od dn. 1-go do dn. 15-go stycznia 1934 r.

„PAW"
Łódź, Piotrkowska 154, Tel. 141-93.

Oto, jak zwykle, jedno z damskich praw
Noś bieliznę i rękawiczki marki „PAW"

Przeprowadzki
magazynowanie, ekspedycje oraz codzienny przewóz towarów Łódź—Warszawa najskuteczn. załatwia Łódzko-Warszawskie Towarzystwo Transportowe Dowborczyków 9/11 (Juljusza) tel. 206-90. 9186

Zawodowe Kursy Samochodowe
FR. GRĘTKIEWICZA
Al. Kościuszki 68 (róg Zamenhofa) tel. 175-36
Przyjmują zapisy na nowy kurs
samochodowy i motocyklowy
Szkoła posiada samochód w przekroju, poruszany elektr., który ułatwia i przyspiesza naukę.
Informacji udziela kancelarja szkoły od 9 r. do 8 w.

דערמיט דאנק איך דעם ה׳ ד"ר מאגילניצקי
פאר צוריקשטעלען דאס געזונט פון מיין טייער קינד, וואס איז שווער קראנק געווען. איך שפענד לטובת דעם בית-היתומים, זגערזשער 40 — 5 זל., לטובת דעם יתומים-הויז העלענובעק — 5 זל. און לטובת דער קיך פאר ארימע קינדער ביי דער שולע ריבנא 15 — 5 זל. דאס געלד איז אפצונעהמען ביי מיר
יהושיע סליעפון, לאגעווניצקא 2. 6987

זאל גאנץ לאדז וויסען
אז דעם גרעסטען אויסוואהל פון
מעבעל
— ווי: —
שלאפצימער, עססצימער, גאבינעטען
ווי אויך אנצעלנע בעגענשטענדע בעקומט מען נאר ביי דער איבעראל בעוואוסטער פירמע
ה. לאזניק
לאדז, גדאנסקא 44, טעל. 162-56.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס
א ריכטעווער מיט א נייהער און א לערן יונגעל ווערען געזוכט 11. ליסטאפאד (קאנסטאנטינער) 33, וו. 14. ס׳קאן זיין אויך פון פראווינץ. 7049

Potrzebny pierwszorzędny pracownik fryzjerski damsko-męski natychmiast. Wiadomość: Pomorska 14, II piętro, m. 5.

לאקאלען
2 צימער און קיך מיט בעקוועהמליכקייטען ווערט געזוכט. פערמיטלער געוואונשען. ווענדען זיך פאמארסקא 13, איזשביצקי. 7033

א פאבריקס-לאקאל, פארטער מיט קראפט באלד אפצוגעבען פאלודניאווא 80 ביי גרינשפאן.

3 פאבריקס-לאקאלען צו פערמיטען פון זאפארט. צו ערפאהרען ביי פומערשגיט אויף באזארנא 6.

איבערצוגעבען א מעבלירט צימער מיט א בעזונדערן איינגאנג און מיט אלע בעקוועהמליכקייטען און צענטראל-בעהייצונג פאר 2 הערן אדער פריליינס. צו ערפאהרען פאלודניאווא 9, רעכטע אפיצינע, פארטער, וואהנ. 13. 7029

Aleja 1-go Maja № 54
צו פערמיטען א פראנט-צימער מיט 2 פענסטער אין 1-טען שטאק מיט בעליכטונג און מיט בעקוועהמליכקייט פון זאפארט. צו ערפאהרען פון 8 ביז 9 פריה און פון 6 ביז 10 אוונט. פרייטאג און זונטאג א גאנצען טאג. 7032

א מעבלירט צימער צו שלאפען פאר א יונגערמאן אדער פריליין. זשעראמסקיעגא 17, וו. 24. 7044

פערשידענעס
פערשידענע איינריכטונגען פון א מעכאנישע שלאסעריי געלעגענהייטליך צו פערקויפען. צו ערפאהרען ביי פירמע וואלקאוויסקי, נארוטאוויטשא 11. 7036

בוכהאלטער און רוטינירטער בילאנסיסט מיט אנגיעהריגער פראקטיק האט נאך איניגע פרייע שטונדען. פאר אנערקענען די ביכער גאראנטיר איך מיט קויציע. פרייזען מעסיגע. 7664
Leon Krell, Piotrkowska 86, m. 37

דיפלאמירטע פיעלעגניארקע נעהמט אן זאסטושיקען, מאסאזשען, אויך דיזשורירען. טעלעפאן 118-94. 6740

וויכטיג פאר א חברה
אדער א בית-תפילה
אוועקצוגעבען א לאקאל צו דאווענען שבת פאר א בילינען פרייז, פלאץ וואלנאשטשי (נייע שטאט) 6 חדר „תורה ותה".
מעקלערס געוואונשען.

געזונט איז אן׳אוצר
Primeros PREZERWATYWY
איז די גאראנטיע פארן געזונט

RUTYNOWANY
buchalter- bilansista
na posadzie, ma kilka wolnych godzin.
Organizuju księgowość, sporządza bilanse.
Pierwszorz. referencje. Dzwonić tel. 214-51.

רוטינירטע
קראנקן=שוועסטער
נעמט אן:
דיזשורען, מאסאזשן און איינשפריצונגען.
טעלעפאן 157=49

כירורגישער קאבינעט
Dr. med. פון
A. FORSZANSKI
Piotrkowska 101
tel. 210-76
נעהמט אן פון 1—2 און פון 5—7 אוונט
אפעראציעס, אפאטרונקעס, קווארץ, דיאטערמיע א. ז. וו.
לעטשניצע = פרייזען.

כירורגישער קאבינעט
Dr. med.
J. Szreiber
בעפינט זיך יעצט אויף
Narutowicza 9 tel. 122-95
אפעראציעס, אפאטרונקעס, הילס ושילטקעס א. ז. וו.
נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8,30 אוו.
לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. I. Gajst
האט זיך איבערגעציגען אויף
זגערזשער 40, טעל. 119-45
נעמט אן פון 10 ביז 11 און פון 5—6 אוו.

Dr.
J. DOBROWOLSKI
choroby skórne i weneryczne
Nawrot 2, tel. 118-04.

ערעפענט געווארען
אויף פיעטריקאווער 59
געוו. „Rogów"
פון גרעסטן אנאטאמיש-פאטאלאגישען
מוזעאום
וואס בעזיצט 6 אפטיילונגען, איבער 1000 עקספאנאטען, זעלטענע נאטור-ערשיינונגען פון דער וועלט ווי: צווייצוואמענגעוואקסענע קינדער (Sjami) א ציקלאפ מיט איין אויג, א קינד מיט 2 פנים׳ער א. ז. וו.
אפען טעגליך פון 11 פריה ביז 11 אוו.
איינטריט נאר 50 גר.

שייטלען
מיט פאריזער שריגדן און פערטיגע שייטלען ווערען פרשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט אויך אנדולאציע און מאניקור
ביי קערש, סקווערווא 15

לעכער
צו וועש און העגטשקעס ווערן געמאכט
שרודמיע סקא 8.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129=45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

כירורגישער קאבינעט
Dra med.
M. Kantor
איז געווארען איבערגעטראגען אויף זשעלאנא 5
טעל. 112=22
נעהמט אן פון 1—3 און פון 6—8 אוו.
לעטשניצע-פרייזען.

LECZNICA
chorób
uszu, nosa i gardła
מיט שטענדיגע בעטען
עס ארדינירען די דאקטוירים:
Dr. IMICH, Dr. WOŁYŃSKI
PIOTRKOWSKA 55
fr. I p., tel. 174-74.

כירורגישער קאבינעט
Dr. med. M.
Eljasberg
80 פיעטריקאווער 80
טעל. 117-87.
נעהמט אן פון 3—5 נאכמיטאג.

Dr. med.
Z. Datyner
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9 — 1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

זיכערע הילף און א רפואה!
אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף, פאר הויקערס אהן פיס.

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, און עס פאלט אראפ אין דעם כיס איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעלע גומענע הייל-באנדאזשען בעזייטיגען זיכער דעם שווערסטען ברוך, אויך פאר הויקערס, לייטענגען ספעציעלע הייל-גארטעמען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאטפיס, ווי אויך קינסטליכע גומענע פיס.
עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוונט.

אכטונג
זייט דעם ערשטען אקטאבער ד. י. ווערען אלע קראנקע אין מיין ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט נור פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

איינציגע ארטאפעדישע הייל=אנשטאלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.
ווײַל א סך יאהרען האב איך געליטען אויף א ברוך, און קיין שום ברוך-באנד איז נישט אימשטאנד געווען זי אפצוהאלטען און מיר צו לינדערן מיינע שמערצען און בין געווען פערצווייפעלט. היינט א דאנק דעם גרויסען ספעציאליסט ה׳ דיר. י. ראפאפארט ארטאפעד אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פראנט, פארטער, איז מיר דער ברוך נישט בלויז געווארען איינגעהאלטען, נאר אינגאנצען אויסקורירט, פאר וועלכעס איך דריק דערמיט אויס מיין הערצליכסטען דאנק.
(9)
(—) ל. סאלאמאנאוויטש, לאדז, זשידאווסקא 29.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר׳ן טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב-יו״ט — 24 גר. אין דער זייט שפאלטען
אין טעקסט — 40 „ „ „ „ 60 „ „ „ „ 4
נאכ׳ן טעקסט — 12 „ „ „ „ 18 „ „ „ „
נעקראלאגען — 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.
לויטער דער שטאָרט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. טעלדונגען — 10 גר. א וואָרט

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא — 1 דאל.

מעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר׳ן אינהאלט און טאן פון די אנאנסן איז די רעדאקציע נישט פעראנטווארטליך. די ארמיניסטראציע איז אפען ביז טאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. wotec. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.